Комуністычная партыя (бальшавікоў) Беларусі

ЭКСТРАНЫ ВЫПУСК

Пролетарыі, ўсіх краін злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 158 (5234) ПЯТНІЦА 12 ЛІПЕНЯ 1935 г. год выдання XVIII

БССР УРУЧАН ОРДЭН ЛЕНІНА

КЛЯНЕМСЯ З ГОНАРАМ АПРАЎДАЦЬ ВЫСОКУЮ ЎЗНАГАРОДУ ПАРТЫІ І ЎРАДА СОВЕЦКАГА САЮЗА

ПАЛКАЕ ПРЫВІТАННЕ АД БЕЛАРУСКАГА НАРОДУ НАШАЙ ПАРТЫІ, НАШАМУ ПРАВАДЫРУ, РОДНАМУ ІОСІФУ ВІСАРЫЁНАВІЧУ СТАЛІНУ!

Палкае прывітанне дарагому госцю беларускага народу—усесаюзнаму старасце Міхаілу Іванавічу КАЛІНІНУ!

ПАСТАНОВА ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА САЮЗА ССР

За выдатныя поспехі на працягу раду гадоў у галіне сельскай гаспадаркі, а таксама ў галіне прамысловасці Цэнтральны Выканаўчы Камітэт Саюза ССР пастанаўляе:

Узнагарадзіць ордэнам ЛЕНІНА

Беларускую ССР, а таксама першага сакратара ЦК КП(б) Беларусі тав. Гікало Н. Ф. і старшыню Соўнаркома Беларускай ССР тав. Галадзеда Н. М.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР **М. Калінін**

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Саюза ССР **І. Акулаў**

Масква, Крэмль. 15 сакавіка 1935 года.

ЛІКУЕ СОВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

Радасць беларускага народу адчуваецца ўсюды. Яна ярка гарыць у шматтысячных сцягах дэманстрантаў, у мільёнах кветак, у поўных запалу баявых песнях, у задушэўных прывітаннях партыі і ўраду.

Сталіца Советскай Беларусі выглядае асабліва святочна. Вуліцы запруджаны народам. Усе погляды дэманстрантаў звернуты к таму, хто вырaтаваў беларускі народ ад гнятучага праклятага мінулага — к нашай вялікай ленінскай партыі і правадыру сусветнага пролетарыята любімаму роднаму Сталіну.

Народныя святкаванні ахапілі ўсю Советскую Беларусь. Па ўсіх гарадах і вёсках беларускі народ, раскабалены пятнаццаць год таму назад, сёння выразіў сваю гордасць, сваю радасць, сваю бязмежную любоў да сваёй соцыялістычнай радзімы.

Сэрцы працоўных Советскай Беларусі б'юцца ва ўнісон з сэрцамі 170-мільённага народу Советскага Саюза, і [illegible] ў гэтым свята... будуе светлае, шчаслівае, радаснае імя якому — соцыялізм.

І ўчарашнія госці — знатныя людзі БССР, дэманструючы разам з пролетарыямі Менска, гэта яны сваімі рукамі падважацель ствам нашай партыі, ператварылі нашу рэспубліку ў квітнеючы край. БССР эканамічна і культурна расцвіла. Яна ператварылася ў магутную цытадэль — крэпасць соцыялізма на заходнім рубяжы.

Беларусь — гэта магутны фарпост Советскага Саюза на рубяжы з капіталістычным Захадам. І калі вораг папробуе зноў, як пятнаццаць год таму назад, сунуць сваё свінное рыла на нашы свяшчэнныя і недатыкальныя соцыялістычныя рубяжы, то няхай запомніць што 1920 год не вернецца. Не ступіць больш нага ні нямецкага капіталіста, ні польскага капрала на нашу свяшчэнную зямлю. Мы моцны, як ніколі.

Наша сіла расце з кожным днём. Ею напоўнены нашы фабрыкі і заводы, калгасы, саўгасы. Гэтай сілай на...

На дэманстрацыі працоўных Менска [illegible] 11 ліпеня. На здымку злева направа — старшыня ЦВК СССР тав. М. І. Калінін, тт. Чарвякоў, Галадзед, Гікало, Уборэвіч, [illegible] на трыбуне.

Прамова тав. М. І. КАЛІНІНА

на юбілейнай сесіі ЦВК БССР 11 ліпеня 1935 года

Таварышы! Па даручэнню Цэнтральнага Камітэта партыі, Саюзнага ўрада і ўрада РСФСР вітаю гэту сесію, а ў яе асобе і ўвесь беларускі народ з пятнаццацігоддзем вызвалення Беларусі ад польскай буржуазна-памешчыцкай акупацыі. (Гучныя працяглыя апладысменты, крыкі «ура»).

Таварышы, у нас сёння свята. У гэты юбілейны дзень я крышку зазірну ў мінулае. Зусім 16 год ... і чакаюць прыходу белых, і ім туды вазяць і масла і хлеб з іх маёнткаў. Быў, напрыклад, памешчык Куліноўскі, яму Запольскі возіць хлеб і мяса».

Вось карціна з жыцця Советскай Беларусі 16 год назад. Гэта, зразумела, маленькі кавалачак жыцця, калі можна так сказаць, кропля ў моры, але ў гэтай кроплі відаць, па якой лініі гады ішла барацьба.

...вежскай пушчы—некалькі слупкоў. І нават тыя некалькі радкоў, якія былі заведзены Беларусі, выражалі сумненне, ці ёсць наогул Беларусь, як нацыя.

Калі вы пагадаеце, якую ролю ў старой царскай Расіі адыгрываў беларускі народ, і параўнаеце яе з той роляй, якую ён адыгрывае зараз у Саюзе Советскіх Соцыялістычных Рэспублік, а тым самым і на ўсім свеце, то вы прыйдзеце ...

Пакажыце мне хоць адну галіну, якая мела-б значны фундамент, значныя дасягненні, ад якіх магла рухацца наперад працоўныя масы Беларусі. Беларускі народ можа гаварыцца: усё тое, што ў нас ёсць зараз, гэта—справа рук сучаснага пакалення, гэта дасягнута пры совецкім ладзе. Гэта факт, і ад гэтага факта нікуды не ўйдзеш.

...імем таварыша Сталіна напаўняецца абагачэнне працоўных мас ідэямі комунізма. (Бурныя апладысменты).

Таварышы, я не буду тут рысаваць той выдатны шлях, які прайшлі рабочыя і сяляне Беларусі з 1919 года па сённяшні дзень. Гэта выкладзена ў прамовах старшыні ЦВК Саюза ССР і ЦВК БССР тав. Чарвякова (працяглыя апладысменты) і ...

...вялікай ленінскай партыі і правадыру сусветнага пралетарыята любімаму роднаму Сталіну.

Народныя святкаванні ахапілі ўсю Савецкую Беларусь. Па ўсіх гарадах і вёсках беларускі народ, раскрэпачаны пятнаццаць год таму назад, сёння выразіў сваю гордасць, сваю радасць, сваю бязмежную любоў да сваёй соцыялістычнай радзімы.

Сэрцы працоўных Савецкай Беларусі б'юцца ва ўнісон з сэрцам 170-мільённага народу Савецкага Саюза. І іменна ў гэтым садружнасці магутнасць і сіла Савецкай Беларусі.

Беларускі народ сёння шчаслівы і таму, што БССР узнагароджана вышэйшай узнагародай партыі і ўрада — ордэнам Леніна. Увесь шматмільённы народ Беларусі на фабрыках, заводах, у калгасах, саўгасах, кожную галіну, кожную мінуту змагаўся за гэту высокую ўзнагароду. І гэта высокая ўзнагарода стала магчымай толькі таму, што народы Савецкай Беларусі чэсна і няўхільна, па-бальшавіцку выконвалі ўказанні нашай партыі і вялікага Сталіна.

І калі ўчора на юбілейнай сесіі дарагі госць беларускага народа Міхаіл Іванавіч Калінін перадаў ордэн Леніна, уся зала бурай авацый, крыкамі «ура» прымала гэту высокую, пачэсную ўзнагароду. І ў гэтай буры авацый, у поўных захаплення лозунгах выражаўся настрой усёй Савецкай Беларусі.

Учора перад тварам партыі і ўрада працоўныя Савецкай Беларусі пакляліся, што яны з гонарам апраўдаюць гэту высокую ўзнагароду, што народ Савецкай Беларусі яшчэ больш, яшчэ мацней будзе змагацца за вялікія планы будаўніцтва соцыялізма.

Народ Савецкай Беларусі горды тым, што ён з'яўляецца членам вялікай сям'і народаў Савецкага Саюза. І іменна наша ўлада моцная тым, што кожны працоўны з'яўляецца савецкім патрыётам, гатовым на ўсё за славу і гонар нашай соцыялістычнай радзімы.

У народным святкаванні, ахапіўшым кожную сям'ю працоўных, выяўлялася шчасце беларускага народу, якое заваявана ў вялікіх баях за Октябр, у баях з белапольскімі акупантамі, у баях на ўсіх франтах будаўніцтва соцыялізма. І народы Савецкай Беларусі шчаслівы таму, што імі кіруе вялікая партыя **Леніна—Сталіна**, вялікі кормчы соцыялізма — наш **Сталін**.

Інтарэсы радзімы вышэй за ўсё. Няма больш высокіх інтарэсаў, як інтарэсы нашай радзімы, нашай партыі. І ў барацьбе за справу партыі, за справу Леніна—Сталіна народы Савецкай Беларусі ўчора дэманстравалі сваю непахісную гатоўнасць і волю.

Ордэнаносная БССР — неадлучная частка Савецкага Саюза. У братняй сям'і народаў СССР яна ...Савецкага Саюза на рубяжы з капіталістычным Захадам. І калі вораг паспрабуе яшчэ, як пятнаццаць год таму назад, сунуць сваё свіное рыла ва нашы свяшчэнныя і недатыкальныя соцыялістычныя рубяжы, то няхай запамятае, што 1920 год не вернецца. Не ступіць больш нага ні нямецкага камендата, ні польскага капрала на нашу свяшчэнную зямлю. Мы моцны, як ніколі.

Наша сіла дыша ва ўсім. Ею напоўнены нашы фабрыкі і заводы, калгасы, саўгасы. Гэтай сілай вялікай, непахіснай адданасцю нашай партыі напоўнен кожны працоўны нашай соцыялістычнай радзімы.

Наша слаўная гераічная Чырвоная армія, якая 15 год таму назад выгнала белапольскіх акупантаў, пад кіраўніцтвам нашага чырвонага палкаводца, луганскага слесара **Кліма Варашылава**, пры падтрыманні ўсяго працоўнага народу Савецкага Саюза, калі нам навяжуць вайну, — будзе ве[сці] на іхніх землях, і гэта вайна будзе апошняй для капіталістаў, для іх сістэмы.

Наша рэспубліка — дзецішча Октябра. Яна створана і выпеставана нашай партыяй, непасрэдна таварышам **Сталіным**.

Гэта ён разбіў прошчую велікадзяржаўнікаў, адмаўляўшых беларускую нацыю, культуру, мову і лічыўшых непатрэбным ствараць Беларускую рэспубліку.

Гэта пад яго кіраўніцтвам КП(б)Б разграміла прадажных псоў польскага і нямецкага фашызма—беларускіх нацыянал-дэмакратаў.

Гэта пад яго непасрэдным кіраўніцтвам БССР стала індустрыяльна-аграрнай рэспублікай.

Гэта пад яго прамым непасрэдным кіраўніцтвам у Беларусі расцвіла нацыянальная па форме і соцыялістычная па зместу культура.

І КП(б)Б, рабочы клас, калгаснікі і ўсе працоўныя ў радасны для іх дзень шлюць пролетарскае дзякуй і шчырае ад усёй душы прывітанне нашаму другу, правадыру і настаўніку **Сталіну**.

Усе працоўныя Савецкай Беларусі шлюць шчырае прывітанне і пролетарскае дзякуй усім пролетарыям і ўсім працоўным Савецкага Саюза і ў асаблівасці рускаму пролетарыяту, пры дапамозе якога БССР выйшла ў рады перадавых ордэнаносных рэспублік.

Працоўныя Савецкай Беларусі шлюць палкае бальшавіцкае прывітанне нашаму Саюзнаму ўраду на чале з тав. **Молатавым** і **Калініным**.

Працоўныя Савецкай Беларусі шлюць палкае прывітанне комуністычнай партыі бальшавікоў Беларусі на чале з лепшым сталінцам—ордэнаносцам таварышам **Гікалам**.

Працоўныя шлюць пролетарскае прывітанне Совету Народных Камісараў на чале з ордэнаносцам тав. **Галадзедам**.

...на юбілейнай сесіі ЦВК БССР 11 ліпеня 1935 года

Таварышы! Па даручэнню Цэнтральнага Камітэта партыі, Саюзнага Ўрада і ўрада РСФСР вітаю гэту сесію, а ў яе асобе і ўвесь беларускі народ з пятнаццацігадовым вызвалення Беларусі ад польскай буржуазна-памешчыцкай акупацыі. (**Гучныя працяжныя апладысменты, крыкі «ура»**).

Таварышы, у нас сёння свята. У гэты юбілейны дзень я крышку зазірну ў мінулае. Звыш 16 год назад, 25 чэрвеня 1919 г. я быў тут, у Менску. (**Апладысменты**).

Гэтага дома тады не было і большасці вас, бадай, у Менску не было, а калі і былі то не адыгрывалі той ролі, якую вы зараз адыгрываеце. (**Апладысменты**).

Я быў у Менскім павеце і гаварыў з сялянамі. Хачу вам напомніць, аб чым гаварыў. Выпадкова аказаўся надрукаваным і захаваўся кавалачак маёй размовы з беларускімі сялянамі. Я прачытаю некалькі радкоў з гэтай гутаркі.

«**Калінін:** А якое ў вас уладанне?

Селяне Самахвалавіцкай воласці: Падворнае.

Калінін: А зямлі хапае?

Селянін Багданчык (не ведаю, ці жывы ён?): Якое там хапае. Жывёлу пасвіць няма дзе. Вось прыехалі з маёнтка — жывёлу ўгналі і штрафы давалі, а нам больш пасвіць няма дзе.

Калінін: А раней вы не пасвілі тут?

Селяне: Да перавароту, вядома не пасвілі.

Селянін Шымански: За адну пашу плацілі 50 рублёў. Вось я не маю кавалачка зямлі. Мой сын служыць, а другі сын нездольны. На кіроўваю яго к доктару. І ў нас многа такіх беднякоў, якія не могуць утрымліваць сваіх сем'яў. Усе беднякі нашы абараняць савецкую ўладу. А вось хто багацейшы, той не пайшоў, астаўся дома.

Калінін: Мы багачоў зусім на вайну не бярэм, на вайну мы беднякоў пасылаем.

Шымански: У мяне было 5 душ сям'і, а зараз 4. Але я зусім зямлі не маю.

Калінін: Ідзіце працаваць у маёнтак.

Шымански: Мне-б вельмі не хацелася цягацца за пайком.

Калінін: Дык ідзіце працаваць у савецкія маёнткі. Там праз два гады будуць карміць маслам і свінінай.

Шымански. Я прасіўся, але мяне не ўзялі.

Старшыня волсовета: Усім было прапанавана ісці працаваць, але многія адмовіліся. Шымански таксама. Таму што ўсе баяцца, што прыдуць паны і ўсё возьмуць назад.

Селянін Багданчык: Усе ранейшыя памешчыкі сядзяць у Менску і чакаюць прыходу белых, і ім туды возяць і масла і хлеб з іх маёнткаў. Быў напрыклад памешчык Куліноўскі, яму Запольскі возіць хлеб і мяса».

Вось карціна з жыцця Савецкай Беларусі 16 год назад. Гэта, зразумела, маленькі кавалачак жыцця, калі можна так сказаць, кропля ў моры, але ў гэтай кроплі відаць, па якой лініі тады ішла барацьба.

Бо вайна-ж была з Польшчай. Але нават з гэтага маленькага кавалачка маёй размовы з сялянамі вы бачыце, што гэта была не простая вайна, што гэта не была вайна паміж двума народамі, паміж двума дзяржавамі. Знешне

нежскай душчы—некалькі слупкоў і нават тыя некалькі радкоў, якія былі адведзены Беларусі, выражалі сумненне, ці ёсць наогул Беларусь, як нацыя.

Калі вы паглядзіце якую ролю ў старой царскай Расіі адыгрываў беларускі народ, і параўнаеце яе з тэй роляй, якую ён адыгрывае зараз у Саюзе Савецкіх Соцыялістычных Рэспублік, а тым самым і ва ўсім свеце, то вы прыдзеце к заключэнню: пройдзен аграмадны шлях, атрыманы буйныя перамогі.

Нават самыя злейшыя ворагі савецкага ладу, калі ў іх ёсць хоць кропелька добрасумленнасці або адзін атам палітычнай чэснасці,—вымушаны будуць прызнаць, што

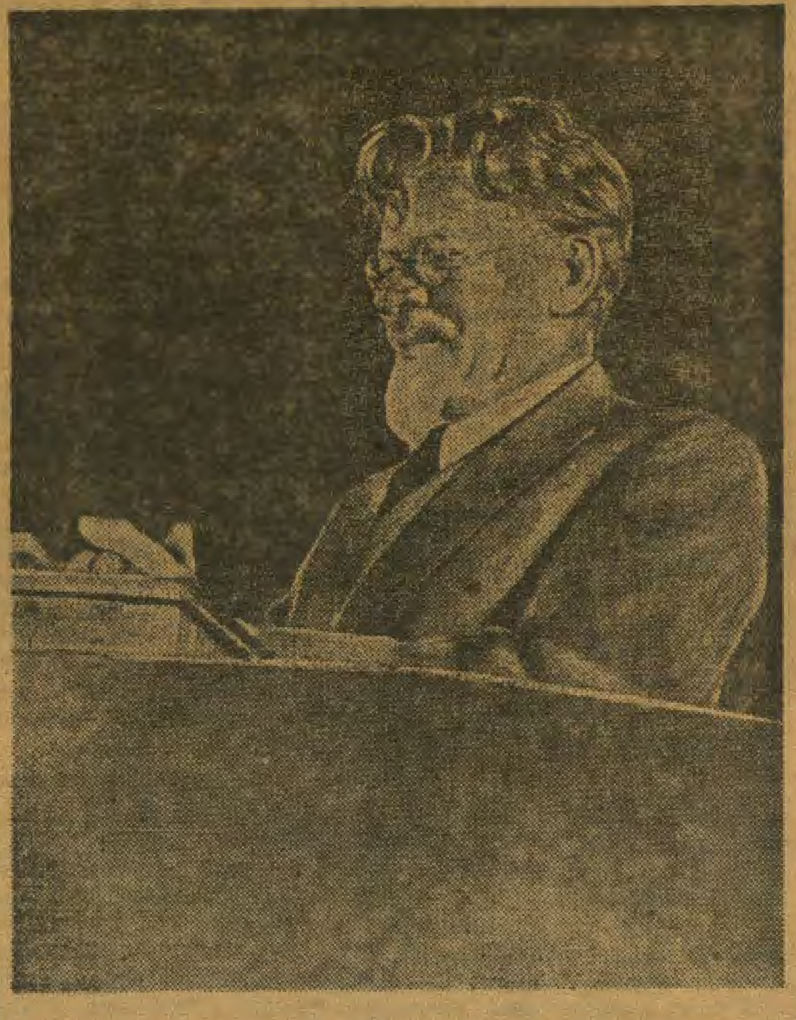

Усесаюзны староста **Міхаіл Іванавіч Калінін** выступае з прамовай на юбілейнай сесіі ЦВК БССР 11 ліпеня 1935 г.

здавалася, што гэта была вайна паміж Польшчай і Расіяй. А па сутнасці любы беларускі мужык дасканала разумеў, што гэта была вайна класавая. Кожны селянін разумеў, што польская акупацыя несла падняволенне беднаты, падняволенне беларускага працоўнага народу.

Беларусь была адной з самых адсталых частак былой царскай Расіі. У старой энцыклапедыі Беларусі было прысвечана літаральна некалькі радкоў, тады як Бела-

роля Беларусі ў агульнай сям'і народаў Савецкага Саюза непараўнальна вырасла.

Калі гавораць, што рабочыя і сяляне Савецкага Саюза па цэламу раду галін народнай гаспадаркі пачалі сваю работу амаль з нуля, амаль з пустога месца, то гэта з яшчэ большай падставай можна сказаць пра працоўных Беларусі: ці то датычыць прамысловасці, сельскай гаспадаркі, культуры, мовы—усюды беларускі народ пачынаў з самага пачатку.

Пакажыце мне хоць адну галіну, якая мела-б значны фундамент, значныя дасягненні, ад якіх магла рухацца наперад працоўныя масы Беларусі. Беларускі народ можа гаварыцца: усё тое, што ў нас ёсць зараз, гэта—справа рук сучаснага пакалення, гэта дасягнута пры савецкім ладзе. Гэта факт, і ад гэтага факта нікуды не ўйдзеш.

Мімаволі ўзнікае пытанне — адкуль магла з'явіцца такая народная магутнасць, адкуль, з якой глебы выцеклі гэтыя магутныя творчыя сілы, якія так пышна расцвілі на калісьці мізэрнай беларускай ніве? Адкуль?

Калі мы прааналізуем усё гэта, мы ўбачым, што сярод нашых выдатных лозунгаў ёсць адзін лозунг, які гаворыць: вызваленне рабочых ёсць справа саміх рабочых.

І вось іменна беларускія пролетарыі і бедната, галеча яўрэйскіх мястэчак, гэтыя самыя адверажаныя слаі насельніцтва Беларусі, іменна яны ў 1919 г. узялі ў свае рукі сваё шчасце, будучыню беларускага народу.

Нашы ворагі смяяліся і здзекаваліся: ну, што можа атрымацца ад беларускай сялянкі, у яе палатнянай рубашцы, што каштоўнага можна чакаць ад забітага местачковага яўрэя, якія перспектывы могуць суліць гэтыя слаі насельніцтва будучаму чалавецтву?!.

І вось сёння мы з гордасцю адзначаем выключныя дасягненні іменна гэтых слаёў насельніцтва: рабочага класа, былой сялянскай беднаты і былой галечы яўрэйскіх мястэчак. Яны змагаліся ў 1919 г., яны панеслі самыя вялікія ахвяры ў барацьбе за вызваленне Беларусі ад польскіх буржуазна-памешчыцкіх акупантаў. З такім-жа запалам і самаахвярнасцю яны змагаліся за гаспадарчы і культурны росквіт Беларускай рэспублікі.

Што-ж іх натхняла?

Іх натхняла, таварышы, наша комуністычная партыя (**бурныя апладысменты**), іх натхнялі ідэалы міжнароднага пролетарыята. І вы бачыце, якія пышныя плады далі гэтыя ўспрынятыя масамі ідэі. Колькі граматных людзей, колькі комуністаў, колькі сялян і сялянак, рабочых і работніц, колькі яўрэйскай беднаты стала на ногі, якую невычарпальную энергію развілі масы ў соцыялістычным будаўніцтве Савецкай Беларусі.

Адкуль усё гэта з'явілася? Адкуль магла праявіцца такая матэрыяльная магутнасць? Яна — прамы рэзультат абагачэння працоўных мас ідэямі комуністычнай партыі. І недарма адно ўспамінанне імя Сталіна выклікае захапленне ў працоўных мас.

Чаму гэта? Ды таму, што з імем таварыша Сталіна звязваецца абагачэнне працоўных мас ідэямі комунізма. (**Бурныя апладысменты**).

Таварышы, я не буду тут рысаваць той выдатны шлях, які прайшлі рабочыя і сяляне Беларусі з 1919 года па сёнешні дзень. Гэта выкладзена ў прамовах старшыні ЦВК Саюза ССР і ЦВК БССР тав. Чарвякова (**працяжныя апладысменты**) і старшыні Беларускага СНК тав. Галадзеда (**працяжныя апладысменты**). Каб ярка і мастацкі нарысаваць цудоўную карціну барацьбы за права існавання беларускага народу — патрэбуецца значны час і новыя творчыя сілы маладога пакалення. Над мастацкім адлюстраваннем гэтай выдатнейшай эпапеі, напэўна, многа год будуць працаваць лепшыя творчыя сілы Беларусі.

Я не буду рысаваць тут гэтай карціны...

Саюзны ўрад, ЦК нашай партыі вельмі скупа ацэньваюць работу той ці іншай рэспублікі. Толькі пасля ўсебаковага абмеркавання, пасля прызнання рэальных, выдатных дасягненняў у соцыялістычным будаўніцтве яны ўзнагароджваюць тую ці іншую рэспубліку або вобласць. Работа Беларускай рэспублікі ў галіне развіцця прамысловасці, культуры і ў асаблівасці сельскай гаспадаркі высока ацэнена ЦК нашай партыі і ўрадам, узнагародзіўшымі вашу рэспубліку ордэнам Леніна.

Я не сумняваюся, што ваша рэспубліка заслужыла гэты ордэн, і ўручэнне гэтага ордэна ёсць рэальнае пацвярджэнне тых поспехаў, якіх дасягнула Беларуская рэспубліка, рабочыя і сяляне Беларусі. Я ад душы віншую вас з гэтай высокай узнагародай. (**Бурныя апладысменты, аркестр выконвае «Інтэрнацыянал»**).

Дазвольце мне агаласіць пастанову ЦВК Саюза ССР:

«За выдатныя поспехі на працягу раду гадоў у галіне сельскай гаспадаркі, роўна як і ў галіне прамысловасці, ЦВК Саюза ССР пастанаўляе: узнагародзіць ордэнам Леніна Беларускую Соцыялістычную Савецкую Рэспубліку».

(**Бурныя апладысменты, пераходзячыя ў авацыю. Крыкі «ура». Аркестр выконвае «Інтэрнацыянал». Чуюцца воклічы: «Няхай жыве таварыш Калінін! Ура!»**).

Таварышы! Саюзны ўрад уручыў вам ордэн. Я думаю, што магу перадаць саюзнаму ўраду, што ордэн Леніна і гэты сцяг знаходзяцца ў моцных руках працоўных Савецкай Беларусі. Гэты сцяг навекі вадружон на зямлі беларускага народу. (**Бурныя апладысменты, авацыя**).

ДЭМАНСТРАЦЫЯ БЕЗЗАВЕТНАЙ АДДАНАСЦІ СПРАВЕ ЛЕНІНА—СТАЛІНА

УСЕСАЮЗНЫ СТАРАСТА МІХАІЛ ІВАНАВІЧ КАЛІНІН У СТАЛІЦЫ БССР—МЕНСКУ

11 гадзін 45 мінут раніцы. К перону святочна прыбранага вакзала сталіцы БССР плаўна падыходзіць кур'ерскі. На пероне — члены бюро ЦК КП(б)Б, члены ўрада на чале з тт. Гікало, Галадзедам і Чарвяковым, камандуючы войскамі Беларускай ваеннай акругі тав. Убарэвіч, госці, прыехаўшыя на свята ад брацкіх рэспублік і абласцей Савецкага Саюза—Украіны, Закаўказья, Узбекістана, Чувашыі, Заходняй вобласці і іншых, байцы і камандзіры гераічнай Чырвонай арміі, прагнаўшыя пятнаццаць гадоў назад белапольскіх акупантаў...

Калі кур'ерскі, які вязе дарагога госця беларускага народу — усесаюзнага старасту, старшыню Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта СССР Міхаіла Іванавіча Калініна, падыходзіць к перону, праносіцца звяно-звяно атрад самалётаў. Прыгожым і смелым палётам, гудам прапелераў славяцца соколы нашай радзімы—чырвоныя лётчыкі віталі нашага дарагога госця Міхаіла Іванавіча, нашага Калінача.

Усе прылягаючыя к вакзалу вуліцы Менска запоўнены дзесяткамі тысяч працоўных.

Міхаіл Іванавіч Калінін прымае рапарт начальніка ганаровай варты, абыходзіць разам з тт. Гікало, Галадзедам, Чарвяковым і камандуючым БВА тав. Убарэвічам рады чырвоных байцоў. На плошчы перад вакзалам зводная ганаровая варта часцей БВА праходзіць перад усесаюзным старастай. Цвёрды крок чырвоных байцоў. Кулямётчыкі на тачанках. Слаўныя чырвоныя кавалерысты... Грыміць поўнае запалу «ура», якое пераходзіць у буру воплаў і прывітанняў, калі машына Міхаіла Іванавіча Калініна і кіраўнікоў ордэнаноснай БССР тт. Гікало, Галадзеда і Чарвякова ідзе к Дому Ўрада скрозь калоны дзесяткаў тысяч працоўных Менска, вышаўшых, не гледзячы на дрэннае надвор'е, не гледзячы на дождж, насустрач старшыні Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта СССР, дарагому госцю Савецкай Беларусі — М. І. Калініну.

Кветкі — чырвоныя, жоўтыя, блакітныя, белыя... Іх прынеслі насустрач прадстаўнікі Цэнтральнага Камітэта бальшавіцкай партыі і Ўрада Савецкага Саюза рабочыя, работніцы, калгаснікі і жанчыны. Кветак мора...

Машыны М. І. Калініна і членаў бюро ЦК КП(б)Б і Ўрада БССР засыпаны [illegible] кветкамі!

Старыя рабочыя, праходзячы міма трыбуны, дзе стаяў Міхаіл Іванавіч спакойна і важна віталі Міхаіла Іванавіча, як старога добрага друга і таварыша. Гэта старыя металісты віталі не толькі ўсесаюзнага старасту старшыню Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта СССР, але і старога металіста, старога рабочага, піцерскага токара Міхаіла Іванавіча.

Праходзіла наша выдатная савецкая моладзь. У калонах — гучныя воклічы прывітанняў, жыццярадасныя краскі...

Праходзілі ў сініх і блакітных касцюмчыках з чырвонымі гальштукамі піонеры, прывітальна падымаючы рознакаляровыя абручыкі, букецікі кветак і чырвоныя сцяжкі.

Праходзілі калгаснікі, прыехаўшыя з раёнаў Беларусі на свята ў сталіцу ордэнаноснай рэспублікі.

Праходзілі рабочыя і работніцы, працоўныя...

І кожнаму хацелася затрымацца даўжэй ля трыбуны, каб прывітаць нашага госця, госця беларускага народу.

Як прыгожа прайшлі маладыя фізкультурнікі і фізкультурніцы! Яны неслі на дужых плячах жывыя эмблемы значка «Гатоў да працы і абароны», ваарашылаўскага стралка, розных відаў спорту і фізкультуры.

У гарачых прывітаннях, крыках «ура», кветках выяўлялася бязмежная адданасць беларускага народу працоўных сталіцы Савецкай Беларусі бальшавіцкай партыі, сталінскаму Цэнтральнаму Камітэту, вялікаму мудраму правадыру і любімаму другу Сталіну.

Гэта была магутная дэманстрацыя згуртаванасці найшырэйшых мас вакол партыі, вакол савецкага ўрада, вакол вялікага Сталіна.

Савецкая Беларусь — неадлучная частка вялікага Савецкага Саюза. Народ Савецкай Беларусі горача любіць сваю радзіму — Савецкі Саюз. Наша магутнасць, сіла, наша воля к перамозе, наша рашымасць даць ворагу бязлітасны адпор былі выражаны ў гэтай дэманстрацыі шматтысячных працоўных мас.

А ў небе, прарэзваючы важкія воблакі, праносяцца ўсевідушчыя галаваломныя віражы нашы слаўныя чырвоныя лётчыкі—адважныя соколы нашай радзімы.

Закончылася дэманстрацыя. Ідзе [illegible] дождж. Але вуліцы Менска перапоўнены шматтысячнымі [illegible]...

Уручэнне тав. М. І. Калініным ордэна Леніна Беларускай ССР. Ордэн прымае тав. Чарвякоў.

Фото КАПЛІНСКАГА.

ОРДЭНАНОСНЫ ЧЫРВОНЫ СЦЯГ НАВЕКІ ВАДРУЖОН НА ЗЯМЛІ БЕЛАРУСКАГА НАРОДУ

На юбілейнай сесіі ЦВК БССР

У гэтыя гадзіны цэнтр свята перанёсся к Дому Ўрада.

Адзін з прыгажэйшых кварталаў сталіцы Савецкай Беларусі лепшаў зрок веліччу сваіх пабудоў, выступаючы жывым сведчаннем перамог, атрыманых краінай к свайму слаўнаму юбілею.

Над гербам рэспублікі, упрыгожваючым франтальную частку будынка, красуецца ордэн Леніна. З аграмаднай вышыні гэта эмблема вышэйшага рэвалюцыйнага гонару і славы ўпершыню так моцна і адчувальна гаварыла на ўсю краіну, на ўвесь Савецкі Саюз, на ўвесь свет аб гранітнай магутнасці фарпоста сацыялізма на Захадзе, аб шчасці беларускага народу. Гіганцкі партрэт Сталіна сімвалізаваў сабой той шлях, якім прыйшла к [illegible], у мінулым стагоддзі [illegible] ...-вом жорсткага падзяволу.

Сюды, да рэзідэнцыі Ўрада БССР, сёння сцякаліся [illegible], каб прыняць удзел у гістарычнай урачыстасці ўручэння рэспубліцы ордэна Леніна. У зале Саветаў, старанна [illegible] выдатнейшымі работнікамі...

[illegible] ...тае саратнікаў вялікага Сталіна — тт. Калініна, Молатава, Варашылава. Гаворыць аб пройдзеным шляху, аб неаслабнай барацьбе з класавым ворагам.

Тав. Чарвякоў прапануе ўшанаваць устаўаннем памяць герояў, загінуўшых на палях грамадзянскай вайны. Усе ўсталі. Гукі жалобнага шапэнаўскага марша на час уносяць мінорны настрой. Але ён змяняецца новым уздымам, новымі авацыямі, калі вядзей жыве ў гонар вялікага Сталіна завяршае ўступную прамову старшыні ЦВК.

На трыбуне тав. Валковіч. Ён чытае тэкст прывітання Сталіну. Зноў грымяць залы, зноў бурныя авацыі сатрасаюць паветра.

Сесія заслухоўвае вялікі, глыбокі даклад старшыні Соўнаркома тав. Галадзеда. У яркіх фарбах тав. Галадзед абрысаваў важнейшыя этапы барацьбы беларускага народу, пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі, за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне, за стварэнне магутнай сацыялістычнай індустрыі, за рост культуры. Шчаслівая пішацца фас...

Слава Чырвонай арміі!

І зноў грыміць зала, паўтараючы словы клятвы.

Кожны адчуваў, пранікаўся неапісальнай упэўненасцю:

Так! Гэты сцяг навекі вадружон на зямлі беларускага народу! Няма ў свеце сілы, якая-б змагла пахіснуць цвярдыні вялікага Савецкага Саюза!

Аб гэтым горача гаварылі рабочы завода імя Варашылава тав. Леваноўскі, калгаснік тав. Вайтовіч, вышаўшыя на трыбуну з адказнай прамовай усесаюзнаму старасце, піонеры.

Аб гэтым-жа гаварылі ў сваіх прывітаннях выступаўшыя потым дэлегаты ад брацкіх рэспублік: УССР, Закаўказья, Чувашыі, ад спаборнічаючай з Беларуссю Заходняй вобласці.

Тав. Сердзіч вітае сесію ЦВК БССР ад імя Чырвонай арміі. Ён запэўнівае ў беззаветнай адданасці чырвоных байцоў справе пралетарскай рэвалюцыі, правадыру партыі і працоўных усяго свету тавары-...

НОЧ У РАЗВЕДЦЫ

Пад Барысавым палоццем,
За Бярозаю ракой,
Войска арміі Чырвонай
Сабірала сілы ў бой.
— Лепш над лесам сонца
ўзыйдзе
Фронт прарваць, нанёсшы
ўдар,—
Вырашаў Ордэканікідзе,
Палкаводзец-камісар.
Ноч расой піла кветкі,
Над ракой туман стаяў.
Рапарт пятае разведкі
Ў гэту ноч Серго прымаў.
— Сілу ворага не знаем,
На які ступіў ён шлях?..
А ліпёвая, густая
Ноч шапеліцца ў кустах.
Як дазор, дубы-старэчкі
Засланіла грамаду.
І сказаў Серго:—У разведку
Сам, таварышы, пайду.
Шлях расчысціў куляй меткай,
Вёў атрад у стома сіл.
Дваццаць вёрст прайшоў разведкай,
Дваццаць вёрст зайшоў у тыл.

На допыт за трэцім—[illegible]
І чацвёрты ўзяты пан.
Ад паноў Серго разведаў
Пра вораскі польскі план.
З думай дум свайх, з [illegible]
Пад кустом Серго ляжаў.
Беларускіх сажчаных [illegible]
Першы раз паказаў [illegible].
Ласкі мінуў... Зноў ноч [illegible]
Віраглівым гулам [illegible].
Ноч—дарогі ў вырок [illegible]
Зірок—як срэбраны [illegible]
На расе паўзуць [illegible],
На валу [illegible].
Будзе бой! І [illegible]
Гасяць блеск свой [illegible].
Зноў Серго [illegible]
Полк байцоў [illegible]
І прарваў ён фронт [illegible]
Заклаў [illegible]
І [illegible] атаку—на [illegible].
На [illegible] штыкамі ў [illegible]
Сталін брал, [illegible]
Беларусі! Перамог!

АНДРЭЙ АЛЕКСАНДРОВІЧ.

ЗАГАД № 1 МЕНСКАГА ГУБЕРСКАГА РЭВОЛЮЦЫЙНАГА КАМІТЭТА

11 ліпеня 1920 года

Рабоча-сялянская Чырвоная армія ачысціла г. Менск ад польскай шляхты і яе абаронцаў белагвардзейскіх банд. На ўсёй вызваленай з-пад гнёту белай тэрыторыі Менскай губерні з гэтага чысла ўстанаўліваецца ўлада рабочых і сялян — ўлада Саветаў. На падставе пастановы Рэвалюцыйнага Ваеннага Совета Заходняга фронта, вышэйшая грамадзянская і ваенная ўлада ў губерні да склікання З'езда Саветаў Рабочых, Сялянскіх і Чырвонаармейскіх дэпутатаў перадаецца Менскаму губерскаму Ваенна-Рэвалюцыйнаму Камітэту ў складзе старшыні тав. Чарвякова і членаў тт. Кнорына і Рафеса.

Менскі губерскі Ваенна-Рэвалюцыйны Камітэт, уступіўшы ў выкананне сваіх абавязкаў,

ЗАГАДВАЕ:

1) Захоўваць у горадзе і губерні ўзорны парадак. Грабяжы, раскрадванні астаўшайся ад белагвардзейцаў маёмасці, усякія самавольныя вобыскі, арышты, канфіскацыі без ордэраў Губрэўкома, п'янствы, продаж спіртных напіткаў і т. д. будуць праследавацца па законах ваеннага часу.

2) Усім грамадзянам і прадпрыемствам [illegible] устаноўкам, прадпрыемствам і прадпрыемствам [illegible] работу прадпрыемстваў [illegible] нармальным парадкам.

3) Гандаль у горадзе павінен [illegible] звычайным парадкам на [illegible], [illegible]тававшыхся на абмеркаванне [illegible] на рынку. Усе грамадзяне, [illegible] лічацца ва ўмысным затрыманні [illegible] ючыхся ў іх прадпрыемствах [illegible] гандлёвых устаноў, або за [illegible] вышэнні цэн будуць праследавацца як невыконваючыя распараджэнні рэвалюцыйнай улады.

4) Усім установам і грамадзянам савецкія грошы прымаць [illegible] раўне з керанкамі і нікалаеўскімі.

5) Запатрабаванне пячатак [illegible] паў, друкаванне матэрыялаў [illegible] друкарнях г. Менска праводзіць толькі з дазволу Рэўкома.

6) Ваенна-Рэвалюцыйны Камітэт змяшчаецца ў гасцініцы «[illegible]». Прыём прадстаўнікоў [illegible] мясцовых арганізацый і грамадзян старшынёй і членамі Губрэўкома праводзіцца з 12 да 14 г. дня, пасля ў Губрэўкоме з 10 да 16 [illegible] дзін.

Старшыня Менскага губерскага Ваенна-Рэвалюцыйнага Камітэта ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар НЕКРАШ.

[illegible] Менска, [illegible], [illegible] на дрэннае надвор'е, не гледзячы на дождж, насустрач старшыні Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта СССР, дарагому госцю Савецкай Беларусі — М. І. Калініну.

Кветкі — чырвоныя, [illegible], блакітныя, белыя... Іх прынеслі насустрач прадстаўнікі Цэнтральнага Камітэта большэвіцкай партыі і ўрада Савецкага Саюза рабочыя, работніцы, калгаснікі і дзеці. Кветак мора....

Машыны М. І. Калініна і членаў бюро ЦК КП(б)Б і ўрада БССР літаральна засыпаны кветкамі.

Хіба-ж гэтыя кветкі не арнаментавал квітнеючай пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі і вялікага Сталіна Савецкай Беларусі? Хіба-ж чырвоныя, зялёныя, блакітныя, белыя кветкі, усе гэта буйная гама фарбаў, — не сімвал таго, як квітнее, радуецца і прыгожа стала наша жыццё? І калі пасля выступлення тав. Калініна з прывітаннем працоўным Савецкай Беларусі рушылі міма помніка Леніна калоны рабочых і працоўных Менска, подарма над гэтымі калонамі так ярка гарэлі словы: «ДЗЯКУЙ СТАЛІНУ ЗА РАДАСНАЕ ЖЫЦЦЕ».

[illegible] Савецкі Саюз. Наша [illegible] Сталіна. Наша вялікасць, сіла, наша радасць і [illegible], наша [illegible] ворагу бліскучасцю былі выражаны ў [illegible] пяцітысячных прапор'яў ёю.

А ў небе, прарэзваючы [illegible] воблакі, праплывалі ўсеагульныя гаданыя партрэты нашы слаўныя чырвоныя лётчыкі — адважныя сокалы нашай радзімы.

Закончылася дэманстрацыя. Ідзе [illegible] дождж, але вуліцы Менска перапоўнены шматтысячнымі натоўпамі. Льюцца песні, радасныя песні нашага жыцця.

Які сонечны, які прыгожы і радасны гэты дзень — дзень пятнаццацігоддзя вызвалення ад белапольскіх банд, дзень уручэння беларускаму народу ордэна Леніна.

Палкае прывітанне дарагому госцю свабоднага беларускага народу — Міхаілу Іванавічу Калініну!

Палкае прывітанне, рабочае, калгаснае, працоўнае, ад усяго сэрца прывітанне і дзякуй за нашае радаснае жыццё большэвіцкай партыі і вялікаму, мудраму, роднаму нашаму Сталіну!

па ўвесь Савецкі Саюз, па ўвесь свет аб гераічнай магутнасці фарпоста сацыялізма на Захадзе, аб шчасці беларускага народу. Гіганцкі партрэт Сталіна сімвалізаваў сабою [illegible], якія прыйшлі з [illegible], у жорсткіх [illegible] жорсткага пад[illegible].

Сюды, да рэзідэнцыі ўрада БССР, сёння сцякаліся [illegible], каб прыняць удзел у гістарычнай урачыстасці ўручэння рэспубліцы ордэна Леніна. У залу Саветаў, старанную выдатнейшымі работнікамі архітэктуры, скульптуры і жывапісі, увайшоў увесь народ, прадстаўлены сваімі лепшымі сынамі, адданейшымі барацьбітамі за сацыялізм, за вялікую савецкую радзіму.

Сюды прыйшло многа тых, хто са зброяй у руках, рызыкуючы сваім жыццём, заваёўваў светлае сёння, на чыіх грудзях красуюцца баявыя ордэны. Сюды сабраліся тыя, хто ў цяжкія дні акупацыі змагаўся ў тыле ворага, хто ў лясах і балотах стварыў адважныя і няўлоўныя партызанскія атрады.

Тут тыя, хто на фабрыках і заводах, на калгасных і саўгасных палях, у навуковых лабараторыях, у палацах мастацтва, на літаратурнай арэне аддаваў свае сілы і веды на карысць рэволюцыі, хто камень за каменем узводзіў манумент ордэнаноснай рэспублікі.

Таварыскія гутаркі. Успаміны. Сустрэчы з прыяцелямі. Зала гудзе як моцны жыццерадасны вулей.

Але вось, як-бы па згаворы, наступае цішыня. Імгненне — і хвалі апладысментаў... Усе ўсталі.

У прэзідыуме з'яўляецца М. І. Калінін, тт. Гікала, Галадзед, Чарвякоў, члены прэзідыума ЦВК БССР, прадстаўнікі братніх рэспублік і абласцей. Грыміць «Інтэрнацыянал». Несмаўкаючыя апладысменты, авацыі ў гонар дарагога госця—усесаюзнага старасты М. І. Калініна.

Нарэшце, апладысменты сціхлі. Юбілейную сесію Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР адкрывае т. Чарвякоў.

— У гэты выдатны, найважнейшы асабліва месца ў гісторыі рэволюцыйнай барацьбы Савецкай Беларусі дзень наша першая мысль, наша першае слова накіравана к вялікаму і мудраму правадыру і другу — таварышу Сталіну.

Нібы электрычны ток пранізвае ўсіх. Упамінанне дарагога імя нараджае шквал апладысментаў, буру авацый. Стоячы апладзіруюць, як адзін чалавек, усе прысутныя. Грамавое «ўра» нясецца з канца ў канец залы.

Чуюцца воклічы:

Няхай жыве Сталін! Няхай жыве ленінская партыя!

Тав. Чарвякоў прадаўжае прамову. Ён вітае ВКП(б) — арганізатара перамог у грамадзянскай вайне і ў будаўніцтве сацыялізма. Ві[illegible]

На трыбуне тав. Валовіч. Ён чытае тэкст прывітання Сталіну. Зноў грыміць зала, зноў бурныя авацыі сатрасаюць паветра.

Сесія заслухоўвае вялікі, глыбокі даклад старшыні Саўнаркома тав. Галадзеда. У яркіх фарбах тав. Галадзед абрысаваў важнейшыя этапы барацьбы беларускага народу, пад кіраўніцтвам комуністычнай партыі, за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне, за стварэнне магутнай сацыялістычнай экономікі, за росквіт культуры. Шматлікія цікавыя факты, прыводзімыя тав. Галадзедам, паказалі наглядна, з якога беспрасветнага гнёту і цемры падняўся беларускі народ і за якіх велізарных перамог прыйшла ордэнаносная Савецкая Беларусь.

Даклад т. Галадзеда неаднаразова перарываецца апладысментамі.

Слова прадастаўляецца М. І. Калініну. Доўга не можа ён пачаць сваю прамову з-за несціхаемых апладысментаў і воклічаў.

Тав. Калінін вітае сесію ЦВК і ўвесь беларускі народ і горача гаворыць аб вялікіх творчых тэмпах працоўных мас Беларусі, аб мудрым кіраўніцтве ленінскай партыі і нашага правадыра Сталіна.

Наступіў асабліва ўрачысты момант.

Тав. Калінін зачытвае пастанову прэзідыума ЦВК СССР аб узнагароджанні БССР ордэнам Леніна. Тав. Чарвякоў прымае з рук усесаюзнага старасты ордэн і ўмацоўвае яго на сцягу. Гучаць словы тав. Калініна:

— Таварышы! Саюзны ўрад уручыў вам ордэн. Я думаю, што магу перадаць Саюзнаму ўраду, што ордэн Леніна і гэты сцяг знаходзяцца ў моцных руках працоўных Савецкай Беларусі. Гэты сцяг навекі вадружон на зямлі беларускага народу.

Гэта была сапраўды велічная гістарычная мінута. У лавіне авацый патанулі гукі аркестра. Бурныя воклічы ў гонар вялікага Сталіна магутнымі хвалямі веялі пад сводамі агромністай залы. Тысячы сэрцаў у гэту мінуту біліся, як адно ісполінскае сэрца, поўнае гордасцю, шчасцем і лікаваннем. Кожны адчуваў, што гэтай незабыўнай мінутай адкрылася новая слаўная старонка ў гісторыі беларускага народу. Ордэн Леніна, як праменістае сонца, заззяў на чырвоным палотнішчы, увасабляючым рэволюцыю, перамогі сацыялізма.

Ад імя сесіі ЦВК, ад імя беларускага народу тав. Чарвякоў усклікае:

— Клянемся беззаветна абараняць сацыялістычную радзіму, з гонарам і доблесцю трымаць у нашых руках вялікі ордэн Леніна.

— Слава комуністычнай партыі! Слава Савецкаму Саюзу!

[illegible] раўне, піонеры.

Аб гэтым-жа гаварылі ў сваіх прывітаннях выступаўшыя потым дэлегаты ад брацкіх рэспублік: УССР, Закаўказья, Чувашыі, ад апабораючай з Беларуссю Заходняй вобласці.

Тав. Сердзіч вітае сесію ЦВК БССР ад імя Чырвонай арміі. Ён запэўнае ў беззаветнай адданасці чырвоных байцоў справе пролетарскай рэволюцыі, правадыру партыі і працоўных усяго свету таварышу Сталіну ў штодзённай гатоўнасці Чырвонай арміі на абароны савецкіх граніц. З выключнай цеплынёй сустракае сесія з'яўленне дэлегацыі байцоў. У бурных авацыях жалезнаму наркому абароны Варашылаву, т. Убарэвічу, прысутным байцам увасаблялася тая глыбокая любоў і кляпатлівасць, якой акружаюць народ сваё дзецішча, апору сваёй мірнай працы—Чырвоную армію.

Сесія ЦВК зацвярджае пастанову прэзідыума ЦВК аб узнагароджанні выдатных дзеячоў рэспублікі, аб устанаўленні дошкі гонару для лепшых прадпрыемстваў і калгасаў.

Прымаюцца прывітанні тт. Калініну, Молатаву, Варашылаву, ЦК КП(б)Б.

Дэлегацыя рабочых і калгаснікаў звяртаецца к тав. Калініну з заявай, у якой просіць перадаць асабіста таварышу Сталіну пісьмо знатных людзей Савецкай Беларусі, падпісанае 25.285 чалавекамі. Гэта быў чуллівы момант, дэманстрацыя шчырай глыбокай любві і адданасці правадыру працоўных усяго свету.

У кароткай заключнай прамове тав. Чарвякоў яшчэ раз гаворыць аб слаўным пройдзеным шляху, аб вялікай дапамозе, аказанай беларускаму народу Савецкім Саюзам і таварышам Сталіным, прызывае да неаслабнай барацьбы і новых перамог.

Чутны словы М. І. Калініна:

— Жадаю, таварышы, далейшых поспехаў у рабоце.

Пад буру апладысментаў і воклічаў у гонар таварыша Сталіна і Усесаюзнага старасты тав. Калініна тав. Чарвякоў аб'яўляе юбілейную сесію закрытай.

**

Насустрач па вуліцы рухалася факельнае шэсце. Людзі ішлі ў карнавальных касцюмах з музыкай, песнямі, скокамі. Па небу снавалі снапы святла пражэктараў, якія скрыжоўваліся над Домам Урада.

Народ лікуе, святкуе слаўную гістарычную дату.

І тут, як і на сесіі, людзі жылі тымі-ж пачуццямі, той-жа мысьлю: чырвоны сцяг навекі вадружон на зямлі беларускага народу.

[illegible] Камітэт, уступіўшы ў выкананне сваіх абавязкаў,

ЗАГАДВАЕ:

1) Захоўваць у горадзе і губерні ўзорны парадак. Грабяжы, расправы асобных [illegible], самачынныя вобыскі, арышты, канфіскацыі без ордэраў Губраўкома, п'янствы, продаж спіртных напіткаў і т. д. будуць праследавацца па законах ваеннага часу.

2) Усім грамадскім і прыватным [illegible]

толькі з дазволу Раўкома.

6) Ваенна-Рэволюцыйны Камітэт змяшчаецца ў гасцініцы «Ла[illegible]». Прыём прадстаўнікоў грамадскіх арганізацый і грамадзян старшынёй і членамі Губраўкома праводзіцца з 12 да 14 г. дня. З[illegible] у Губраўкоме з 10 да 15 [illegible] дня.

Старшыня Менскага губернскага Ваенна-Рэволюцыйнага Камітэта ЧАРВЯКОЎ.

Сакратар НЕСЦЕР.

——□□——

МАСОЎКА 10 ТЫСЯЧ ПРАЦОЎНЫХ БАБРУЙСКА

БАБРУЙСК, 12 ліпеня, 3 гадзіны. (Па тэлефону). Пролетарыят і працоўныя Бабруйшчыны сустрэлі 15-годдзе вызвалення Беларусі ад белапалякаў і ўручэнне Беларусі ордэна Леніна выкананнем і перавыкананнем промфінплана. Уся прамысловасць Бабруйска датэрмінова выканала сваю паўгадовую праграму. Фанерны завод імя Кірава звыш плана даў яшчэ 25 вагонаў экспартнай фанеры.

Больш 10 тысяч працоўных Бабруйшчыны адзначылі гэты гістарычны дзень палітмасоўкай за горадам. Масоўку абслугоўвалі харчовыя ларкі, сталовыя, бучны продаж розных закусак.

Упрыгожванне горада ішло пад знакам паказу нашых дасягненняў. Вароты лесапільнага камбіната ўпрыгожаны на тэму: дасягненні камбіната з фотавітрынай знатных людзей.

Напярэдадні свята адбылося ўрачыстае пасяджэнне горсовета з актывам горада.

Рэдактар «Комуніста» СТОЛІН.

* * *

Закладка помніка В. І. Леніну

ПОЛАЦК, 12 ліпеня, 2 гадзіны 40 мін. (Па тэлефону). 10 ліпеня — напярэдадні свята адбылося ўрачыстае пасяджэнне пленума горсовета разам з партыйным, комсамольскім, профсаюзным актывам і часцямі Чырвонай арміі.

У часе дэманстрацыі 11 ліпеня працоўныя Полаччыны заклалі помнік В. І. Леніну на плошчы Свабоды на сродкі, сабраныя працоўнымі ўсяго раёна.

У калгасах і сельсоветах адбыліся палітмасоўкі ў гонар свята вызвалення Беларусі ад белапалякаў і ўручэння Беларусі ордэна Леніна.

У самым горадзе ў сувязі з дрэнным надвор'ем палітмасоўка перанесена на 12 ліпеня.

Сакратар райкома КП(б)Б ТУРЛАЙ.

Сустрэча тав. М. І. Калініна ў Барысаве

БАРЫСАЎ, 12 ліпеня, 2 гадзіны 50 мін. (Па тэлефону). Тысячы працоўных Барысава сустракалі на пероне праязджаўшага ў Менск усесаюзнага старасту Міхаіла Іванавіча КАЛІНІНА.

У 6 гадзін вечара адбылося ўрачыстае пасяджэнне пленума гарадского совета.

Масавыя мерапрыемствы: дэманстрацыя, мітынгі, вечары, якія прысвечаны 15годдзю вызвалення Беларусі ад белапалякаў і ўручэнню Беларусі ордэна Леніна, адбудуцца 12 ліпеня.

Сакратар райкома КП(б)Б ЛЫСАК.

——□□——

Таварыш Юзік

Яна плакала ад крыўды, ад зняважанага пачуцця, ад нанесеных мужам пабояў. Хоць і сорамна было, але тав. В., нарэшце, асмелілася пасвяціць у тайны свайго сямейнага жыцця дырэктара завода.

Іосіфа Якаўлевіча Бандарчыка ў рабочым кабінеце яна не застала. Рашыла пайсці на кватэру. Лепь стрымліваючыся ад хвалявання, В. пачала свой расказ.

—Муж б'е... Крыўдзіць... Параіце, як быць?..

Уважліва выслухаў яе Іосіф Якаўлевіч спакойна і абяцаў зрабіць усё магчымае, каб наладзіць яе сямейнае жыццё.

Назаўтра ў дырэктара ішла інтымная гутарка з рабочым В. Размова была пра дзяцей, пра школу, пра адносіны да жонкі, пра праводжанне часу. І к канцу гутаркі В. [illegible] дырэктара за таварыскія адносіны і асабістую ўвагу.

І цяпер сярод мноства сваіх вытворчых клопатаў дырэктар завода тав. Бандарчык знаходзіць час спраўляцца аб асабістым жыцці кожнага рабочага свайго калектыва. Ён ведае колькі важыць свіння шорніка Анцілевіча, якія ўсходы на агародах фальцара Мажэйка і машыніста Максімава, як вучацца дзеці строгальшчыка Канапацкага.

Цяжка сказаць, калі канчаецца рабочы дзень Іосіфа Якаўлевіча. Частыя тэлефонныя званкі раздаюцца і ноччу на кватэры дырэктара. Паведамляюць пра важнейшыя падзеі ў цэхах. Дырэктар цікавіцца самымі дробнымі пытаннямі вытворчасці.

І недарма старыя рабочыя, кадравікі завода, інакш не называюць свайго дырэктара, як таварыш Юзік. У гэтыя словы ўложана велізарная любоў і пашана да свайго старога таварыша па рабоце, кваліфікаванага строгальшчыка да чалавека, які выхаваўся і высунут з іх-жа асяроддзя. З імі ён прайшоў цярністы шлях чорнарабочага зубільшчыка ці гарбарні эксплаататара Сальмана.

Выпісалі з біографіі Іосіфа Якаўлевіча некалькі момантаў. Бацька

— беларус, чорнарабочы, не [illegible] утрымаць сям'ю з пяці чалавек. Дапамагала маці, бялізну мыла.

Малы Юзік [illegible] быў і 11-ці гадоў шукаць кавалка хлеба. Трапіў на дражджавы завод братоў Ракаўшчыкаў. Усякую работу прыходзілася выконваць: [illegible] вазіў на станцыю ездзіў, дровы [illegible] пакаваў. Заробленыя 15 капеек [illegible] аддаваў маці.

Летам працаваў, а зімой хадзіў у школу. Аднак, гэта не выратавала сям'ю і ў 16 гадах Юзіку [illegible] прышлося пакінуць школу і пайсці на самастойныя заработкі.

Гады беспераменнай работы [illegible] хоўвалі свядомасць, загартоўвалі яго. У 1921 г. першым на заводзе ўступіў у ленінскую партыю тав. Бандарчык. Партыя расціла і выхоўвала маладога большэвіка, даручала грамадскія заданні. Яшчэ працуючы на заводзе, ён быў старшынёй завкома.

У 1930 г. тав. Бандарчык значан намеснікам дырэктара, праз год стаў дырэктарам чырвонасцяжнага «Большэвіка».

З пачуццём вялікай радасці і гордасці паказвае ён нам, як [illegible] рос завод.

— Гэта мая радасць, усё маё жыццё, — гаворыць Іосіф Якаўлевіч. Так, гэта верна. Іосіф Якаўлевіч аддае заводу ўсё сваё жыццё. Уся яго энергія накіравана на тое, каб кіруемы ім завод быў [illegible] радаваў. Ён гэтага дасягнуў. Завод «Большэвік» з'яўляецца адным з перадавых прадпрыемстваў нашай ордэнаноснай рэспублікі.

Іосіф Якаўлевіч прымае ўдзел і ў кіраўніцтве дзяржавай. Ён член Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР. Ён член штаба кіраўніцтва ўсім нашым дрэваапрацоўчым будаўніцтвам, член ЦК КП(б)Б.

Такі былі чорнарабочы, зубільшчык, строгальшчык, дырэктар, большэвік, адзначаны чалавек чулы таварыш Юзік.

І. ТУРЭЦКІ.
Н. ГАСМАН.

У НАШЫХ СЭРЦАХ ГАРЫЦЬ АБУРЭННЕ

Як шчыльны памост ўкасцілі Бярозу плыты. Прыплываюць—адплываюць. Сотнямі ваганетак падымаюцца з вады на бераг і ідуць суцэльным ланцугом у вароты заводаў: Молатава, Кірава, дрэваапрацоўчага, папяровай фабрыкі. Гэта сырэц для маладой буйнай барысаўскай прамысловасці. У цэхах і за сценамі фабрычных карпусоў вы можаце любавацца тым, што станкі і машыны навейшага тыпу вытварылі з тоўстых, касцістых, пачарнелых асін, хвой, дубняку, клёну. На вас міла глядзяць стосы скрынак экспартнай запалкі, дасканалых па якасці зачак, папкоў, фанеры, тары [illegible].

На высокім беразе рэчкі шэрагам устаюць белыя і чырвоныя вежы фабрычных карпусоў паміж цёмнымі плямінамі кудравых шапак сасновых паркаў, блокі рабочых дамоў, культурных і грамадскіх устаноў. Усё гэта ўладна ўзнята над шырокім полагам зялёнай прыбярэзнай роўнядзі. Над высокім ім сіняга неба вычварнымі ізломамі, густымі камлякамі сцелецца дым ад шматлікіх фабрычных труб. Гучная сімфонія рознастайных гукаў, звону і гоману разносіцца над ціхаю, вілкаю Бярозы. Колькі тут творчае волі і людскага старання, ухарошаных здольнасцямі тэхнікі вольнай, ускрылёнай працы.

[illegible] дзіўнай карцінай глядзіць [illegible] Новы Барысаў з моманту [illegible] надыходзіць змрок і залатыя [illegible] агнёў апаясваюць мігатлівымі [illegible] неправідныя прасто[illegible]

[illegible] рэзка і коротка праравуць і ноччу і днём напеўныя сірэны, заклікаючы на працу і праводзячы з працы рэгулярныя чвайны, трайныя змены тысяч рабо[illegible]

[illegible] Новы Барысаў гучыць [illegible] гутаркай вясёлых [illegible], тупатам гучных шагоў, [illegible] і музыкай гармонікаў і ба[illegible]. Але яшчэ большым весялосцю поўніцца цэнтральная вуліца [illegible] горада, калі многалікім [illegible] народная рабочая моладзь струменем плыве ў новаадчыненыя паркі, кіно, тэатр на адпачынак пасля працы. Залітая святлом ліхтароў, в [illegible] шэрага веселых дамоў, чыстая і наглядная [illegible] — кінуць цэнтральная [illegible] праспект Рэвалюцыі— [illegible] ў канец. [illegible] і не верыш [illegible] ты гэта там, на той [illegible] пустыннай дарозе, сціснутай [illegible] вялікакняжскага [illegible] лесу і хробкімі, на пограбных ... талуждамі, што сустра[illegible] [illegible]

Па гэтых будынках, як па раздзелах у кніжцы, вы лёгка і радасна прачытваеце цудоўныя старонкі шматгадовай красамоўнай гісторыі савецкага Барысава. І колькі хвалюючых перажыванняў падсылае яна ў ваша чулае, усцрыймальнае нутро і якім натхненнем ахутвае ваша сэрца! Здаецца стаяў-бы заваражаным няспынным суазіраннем і ўяўленнем той магутнай, узнёслай творчай сілы, якая так, як гэты маленькі куток, ператварае ўсю агромністую савецкую краіну — гэта сіла вялікае, слаўнае комуністычнае партыі.

Але вы павінны пазнаецца і з тым часам, адкуль пачыналася гэта кніжка пісацца. Вы садзіцеся ў адзін з шасці рэгулярна цыркулюючых аўтобусаў і хутка апынаецеся ў Старым Барысаве.

Вось ён—невялічкі, скучаны ў адно месца, парэзаны вузкімі пад прамым кутом вуліцамі стары гарадок. Ён сустракае вас сваім чыстым, прыглядным выглядам, таксама жывым і бойкім, з калгасным рынкам, з гарадскімі часамі, з утульнымі скверыкамі і стройнымі лініямі прысадных насаджэнняў. Рады прасторных і светлых магазінаў з акуратна прыбранымі вітрынамі і міла бліскучымі выцертымі шыльдамі. Поўныя тавараў і гамантлівыя ад пакупнікоў. Ні на адной з многалікіх вуліц вы не знойдзеце разбуранага будынка, павернутага ці ў дзірках плота, паламанае брамы. Роўная дашчатая агароджа стройным парканам апінае з двух бакоў памешчаныя вуліцы, туліць у сваіх абыймах акрытыя палодзежы. Зялёная фарба на платах і будынках цешыць вас сваёю нарадпасцю.

І колькі-б вы ні глядзелі, колькі-б ні шукалі—вам не знайсці і следа ад часоў самадзяржаўнага ладу, апроч бессярыгавай царквы, ні пазнейшых страшэнных і жудасных дзён прабывання белапольскіх акупантаў. Соцыялістычнае будаўніцтва іх сцерла начыcт.

Але не сцерла і не сатрэ іх ніколі памяць барысаўцаў: яны помняць і сталыя рабочыя, перажыўшыя ўсё гэта на саміх сабе, і перадаюць маладому савецкаму пакаленню, вырасшаму за апошніх пятнаццаць гадоў.

І сёння, як тады, унутры ні на градус адзін не астыла ў іх пачуццё абурэння. Дні тых жахаў і гвалтаў, дні нечуванага панскага вандалізма і дзікай крывавай расплаты над мірным горадам і яго насельніцтвам устаюць перад імі і сёння.

Вось іх жудасны змест:

стары горад—паліць масты за сабою. 30 жніўня вораг урываецца ў Стары Барысаў. І ў тую-ж хвіліну яго азвярэлыя своры пачынаюць сваю вакханалію класавай расплаты і помсты. З волі камандавання горад аддаецца мячу і пажарам, рабункам і здзеку. Ашалелыя «цывілізіцелі», як зладзеі і разбойнікі разбягаюцца па дамах, ломяць, б'юць, бяруць што трапіла пад руку і, нагружаныя клункамі, шлялюцца па вуліцах у суправаджэнні несціханых стрэлаў.

Тры дні і тры ночы бязкарна бушавала белапольская зграя, руйнуючы горад. Карціна царскіх пагромаў паблекла праз жахамі дзікага разгулу вяльможных паноў. Разам з гэтым вядзецца аблава на комуністаў, рабочых: іх шукаюць у кожным доме, знаходзяць і тутжа робяць расправу. Частыя стрэлы вяшчаюць пра гібель у руках белапольскіх катаў мужных барацьбітоў за савецкую ўладу, за справу рабочага класа. Белапольская контррэволюцыя расплачваецца: за аппор Доўбар-Мусніцкаму учынены пролетарыятам Барысава ў 1917 годзе, за адважную абарону сталіцы Савецкай Беларусі, за мужнае супраціўленне на фронце, за барацьбу за Барысаў.

На пратэсты і просьбы дэлегацыі абараніць насельніцтва ад здзекаў і грабяжа камандаванне нахабна і цынічна адмовіла:

«Тры дні палагаецца даць волю войску. Але біць і забіваць забаронена, дазволена здабыць толькі бялізну і абутак. Армія абнасілася на фронце і павінна пададзецца».

Калі-ж мінулі першыя тры дні, гвалты акупантаў набылі новую форму: белапольская армія на кошт і на сродкі рабочых і працоўных апранулася не толькі падзявацца, а і падкорміцца, а і грабіць пра запас. Усё, што мелася ў жыхароў, каровы і свінні, куры і хлеб—забіралася з лаянкай, кулакамі і пабоямі, з прыстаўленым рэвальверам к віску. Сярод белага дня інтэрвенты ўчынілі разгром кватэр і магазінаў, [illegible] старыкоў, [illegible] [illegible] бароды і пад халяўка адсекалі на брудную работу. Налабна насміхаліся з працоўных, [illegible] [illegible] для большага здзеку [illegible]

Апіраючыся на іх «маральнае» падтрыманне, белапаляхі ўжо меркаваліся былі працягваць сваё наступленне на Оршу. І трэцяга мая ў дзень канстытуцыі ў выглядзе пралога наладзілі «ўсенароднае» маленне. Але інтэрвенты пралічыліся з радай і з богам. Моцным ударам, зусім неспадзяваным для акупантаў, Чырвоная армія выкінула панскіх бандытаў з Старога Барысава. Як пужаныя сабакі, яны перабеглі ў новы горад, і гэтага было не перанесці рыцарам з шырокай дарогі. Белапанскія драпежнікі рашылі дакончыць пачатыя зверствы новым актам жудасных гвалтаў над мірным горадам з яго насельніцтвам. Ноччу з 28 на 29 мая яны вымяшчаюць сваю класавую злобу... З батарэй, невялікага ўзвышша, адкрываюць гарматны агонь па Старому Барысаву. Ляцяць у горад запальныя знарады. І Барысаў у агні. Пад гарматнымі стрэламі агонь з'ядае мірныя жыллі працоўных, нішчыць нажытае працай дабро і пад руінамі пажару хавае многалікія ахвяры панскага тэрору. Неба навокал у агні і палымнее ціхая Бярозa. Абнятыя жахамі людзі, бягуць ад агнёвай стыхіі і свістучых куль па дарогах, у поле—дарма: іх там пераймае шрапнель азвярэлых паноў. І сотні цел, мярцвелых і напоўжывых, усцілаюць мураву лугоў, загоны спялога жыта, залітыя кроўю гасцінцы. Не збаўляюць і сыляцца ў мураваных дамах. Вось у больніцы ад іншых, дзе сціснулася да сотні жанчын і дзяцей, цаляе снарад за снарадам, і грувы руін хаваюць пад сабою няявінных ахвяр белапанскае подласці.

Бандытаў не стрымоўвае сцяг «Чырвонага крыжа».

І ў час калі гіне Стары Барысаў пад стрэламі гарматнага агню, Новы Барысаў падпадае далейшай оргіі дзікіх рабункаў. Усё, што не знішчана ў час акупацыі, мусіць спраўляць «храбрае войска» дамоў: фабрычныя машыны і дзяржаўнае дабро і ўсё тое, што ёсць пад рукамі. Чаго-ж нельга ўзяць— палягае агню і разбурэнню.

У выніку панскай навалы: каля пяцісот дамоў і да двух тысяч рознымх будынкаў—руіны. Звыш чатырохсот забітых і раненых насельніцтва і дзесяткі расстраляных рабочых і сялян. На 15.000.000 залатых рублёў знішчана здабыткаў працоўных.

Помні, Барысаў, ты панскіх гасцей!

І над магіламі белапольскіх ахвяр распалай абурэнне і гартуй пачуццё к абароне радзімы. Узмацняйце творчыя парывы, працоўныя грувы попелу і руін і квітнее ў бурным развоі творчае працы і росту.

Але ўсё-ж яму не ўвагнацца за ростам насельнасці. З 15 тысяч у 1919 г. яна зараз дасягае 40.000! Як крылатая птушка, разгарнуў свае новыя вуліцы Новы Барысаў. За апошніх пятнаццаць гадоў: адкрыта дзіцячых садоў і яслей—20, выведзена новых больнічных будынкаў—12, адкрыта тры новых паркі, заведзен раскошны гадавальнік раслін, пабудаваны новыя лазні і пральні, пачата работа над агульна-гарадскім вадаправодам.

Вось узорная школа—вялікі будынак; вунь трыццацішасцікватэрны дом рабочых, побач інтэрнат; далей хлебны завод. А за ім, туды к берагу Бярозы, іншых заводаў болей дзесятка; камбінат «Чырвоная Бярэзіна», гута, капіфольны, «Пролетарскі молат», паровая, шпалапрапітальная і інш.

На адных з іх да трох тысяч рабочых, а ўсіх на Барысаву—цэлых 13.000! У той час, як да рэволюцыі было толькі 900 чал. Увесь Новы Барысаў—гэта горад рабочых, пролетарскі цэнтр. І яму мусіць аддавацца асноўная ўвага і клопат. Яшчэ ў 1923 г. урадавая камісія па аднаўленню горада ўзяла ўстаноўку на гэта, і з 400.000 кубаметраў жылое плошчы, аховы ўстаноў і прадпрыемстваў, за малым выключэннем, аддана Новаму Барысаву. 13 мільёнаў пайшло на жылбудаўніцтва!

І вас ускрыляе велічная карціна перамог і заваяванняў рабочага класа! І так яны і зразумелы гэтым горадзець і радасць кіраўнічых работнікаў пролетарскага Барысава! І так блізкі вам шчырыя і разумныя думкі і намеры большэвіка-орданаосца т. Майсеева: «Зроблена не мала, а ў наступныя работы яшчэ больш. Але яна нас не палохае: на зробленым мы не супакоімся. Пад мудрым кіраўніцтвам нашага вялікага Сталіна мы ўпарта будзем змагацца за далейшыя поспехі.

Барысаўцы могуць з гонарам святкаваць дзень вялікага свята вызвалення Савецкай Беларусі ад белапольскай акупацыі. За імі, як і за ўсім рабочым класам соцыялістычнай радзімы, агромністыя перамогі.

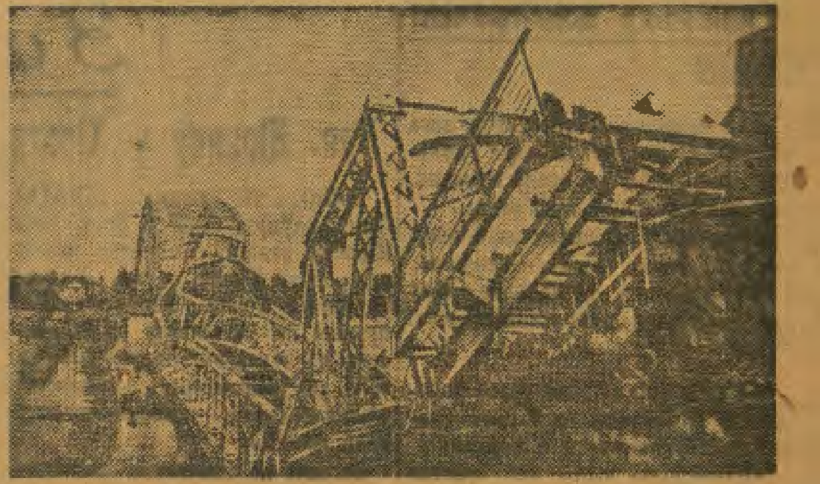

Чыгуначны мост праз раку Бярэзіну, узарваны ў ліпені 1920 года белапалякамі пры адступленні.

ДВА ВАРЫЯНТЫ

Кіпіць работа на шырокіх сенажацях калгаса «Новае жыццё». Ад цямна і да цямна там свішчуць косы, трашчаць конныя граблі, растуць мурожныя стагі, а копы найлепшага сена вязуць фурманкі ў Рагачоў, на склады дзяржаве.

Весела. Радасна. Дзявочы смех і гучныя песні моладзі ляцяць у калгасны прастор, праз Днепро і Друць; яны спыняюцца на ўскрайку сасновага бору, адтуль рэхам вяртаюцца зноў на сенажаць.

Парыць. На заходняй частцы небасхіла з'яўляюцца воблакі. Яны згушчаюцца, цямнеюць і шэрая хмара закрывае сонца. Надыходзіць дождж.

Старшыня калгаса Іван Майсеевіч Язэпаў, не на свае 65 гадоў круты яшчэ старык, робіць распараджэнні брыгадзірам, што рабіць у дождж, а сам едзе ў калгас.

Тут яго сустракаюць дарагія і нечаканыя госці, што прыехалі з Масквы, два сыны—Аніcім і Трахім, абодва вучоныя людзі. Сыны пытаюцца ў бацькі, як ідуць справы ў калгасе. Бацька пытае ў сыноў, што новага ў горадзе, ці бачылі сыны Сталіна, як змянілася Масква, ці ездзілі ў метро...

Вось аб чым і ўспомніць старому Івану Майсеевічу Язэпаву і яго пажылым і маладым сынам.

Дэмабілізаваны салдат Іван Язэпаў яшчэ ў 1917 годзе выбіраецца членам Гарадзецкага рэўкома і працуе загадчыкам рабочай зямельнай камісіі. Адбіраюцца панскія

Андрэй і Марцін, моўшыя на 120 дзесяцін зямлі, млыны, маслабойні і т. д.

Іван Язэпаў першым уступае ў калгас і ўпарта змагаецца за яго гаспадарча-арганізацыйнае ўмацаванне.

Шчаслівы дзед Язэпаў. Ён — знатны чалавек рэспублікі, дэлегат XI усебеларускага з'езда саветаў, старшыня перадавога калгаса. Ён дэлегат на Усебеларускае народнае свята ў Менску—11 ліпеня.

А сыны? Старэйшы, Анісім, член партыі з 1919 года, скончыў Маскоўскі дзяржаўны універсітэт і зараз займае вялікі пост у Маскве; сын Трахім, былы рабочы завода авіяпрыбор, як парттысячнік, вучыцца на апошнім курсе плеханаўскага інстытута народнай гаспадаркі; Ігнат, член партыі з 1919 года,—старшыня сельсовета; Якаў, былы танкіст у Чырвонай арміі,—зараз трактарыст МТС; Іван — кавалерыст у Чырвонай арміі на граніцы ў Сярэдняй Азіі.

Ганарыцца сваімі сынамі дзед Язэпаў. Дзве дочкі нядаўна толькам. Алеся выйшла замуж за рабочага соўгаса, які зараз палітвоцам; Анна ў Маскве працуе на заводзе і вучыцца, а малодшая Марыя жыве з бацькам, працуе ў калгасе. Летась разам з бацькам была прэміравана як лепшая ўдарніца.

Такі шлях сям'і Язэпава пасля Октябрскай рэволюцыі. Што было-б з гэтай-жа сям'ёй, каб не было пролетарскай рэволюцыі? Дзед Язэпаў [illegible] сабе гэта [illegible]

...ах. Але яшчэ большым насел... поўніцца цэнтральная вуліца ...тага гарадка, калі многалікім ...ўкам народная рабочая мо... струменем плыве ў новадз... ...ыя паркі, кіно, тэатр на адпа... ...к пасля працы. Залітая свят... ...ліхтароў, з навюсн ярка ас... ...ных дамоў, чыстая і вялізная ... — кінілі цэнтральная ...страль—праспект Рэвалюцыі— ...ліца ў канец, і не верым ... вяўжо ты гэта там, на той ...ай пустыннай дарозе, сціснутай густым масівам вялікакняж... лесу і хробыкі, на поўраз... ...ымі халупкамі, што сустрэ... цябе ўсяго пятнаццаць гадоў назад!

...шы ўзровкі і ўвагу вашу на... ...юць цэментовыя тратуары, ...ныя палісаднікі перад выве... ...ай лініяй іншых новых і на... ...ых будынкаў—кватэр для ра... ...х і ўстаноў, магазінаў. школ ...убаў, іх абслугоўваючых. Вось ...ьмі, з круглых цален, з ...амі і балкончыкамі двухпава... ...ыя, чатырохкватэрныя домікі ...най пабудовы, вунь ужо двух... ...рховыя самавітыя мураванкі ...ейшага часу; далей — навей... ...ясці чатырох-і пяціпавяр... ...ыя гіганты з шырокімі вокнамі, ...ьнымі балконамі, градкамі ...неючых газонаў. На праспект ...цца тысячы гукаў роўнай му... ...і, радыё, звонкіх песенных га... ...ў.

Але не сцерла і не сатрэ ніколі памяць барысаўцаў: яны помны і сталым рабочым, перажыўшым усё гэта на саміх сабе, і горкаму маладому савецкаму пакаленню, вырасшаму за апошніх пятнаццаць гадоў.

І сёння, як тады, унутры ні на градус азін не астыла ў іх пачуццё абурэння. Дні тых жахаў і гвалтаў, дні нечуванага панскага вандалізма і дзікай крывавай расплаты над мірным горадам і яго насельніцтвам устаюць перад імі і сёння.

Вось іх жудасны змест:

Канец жніўня 1919 года. Учыніўшы расправу над абаронцамі Вільні, белапольскія гунны падступаюць да Менска. Рэвалюцыйны камітэт Барысава на чале з тав. Хацкевічам папамінае насельніцтву аб наглажаючай небяспецы. І ў гэты-ж час барысаўскія рабочыя вылучаюць атрад на абарону сталіцы Савецкай Беларусі. Прайшоўшы вялікую школу барацьбы пры царызме, барысаўскія рэвалюцыйныя рабочыя разам з атрадамі мужнай Чырвонай арміі адважна і самаадана змагаюцца за кожную пядзю Савецкай зямлі.

Але фронт паступова пасоўваецца к Барысаву. Вось ужо чуваць першыя стрэлы гармат і, нарэшце белапольскія банды займаюць Новы Барысаў. Чырвоная армія з рабочымі дружынамі адступае ў конец і на сродкі рабочых і працоўных арэштаваць не толькі падвяргаюцца, а і падворніваюцца, а і грабяць пра землю. Усё, што мелася ў жыхароў, кароны і свінні, куры і хлеб—забіралася з лаянкай, мунштрамі і пабоямі, з прыстаўленым рэвальверам к віску. Сярод белага дня інтэрвенты ўчынілі разгром кватэр і магазінаў, ламалі старэнкоў жураў, апранялі сялянкам бароды і над далёкай вадзілі на брудную работу. Назаўтра на насілалі ў арантысоў, ваяваных для большага здзеку каламетам горада.

Без працы і галоднае стагнала насельніцтва Барысава пад пятой акупантаў. А пан спраўляў свой крывавы бал. Грабяжам, пажарамі «роўнасць і вольнасць».

Беларускія контррэвалюцыйныя нацдэмы прадавалі працоўных, благаслаўляючы гвалты і здзекі вяльможных янычараў. Яны гуртавалі бандыцкія шайкі Балаховічаў і Семенюкоў і пасылалі на падмогу панам. Пад звон польскіх злотых, заклікалі ў паганых лістках вуснамі Лёсікаў, Рак-Міхайлоўскіх, Гаруноў і інш. абараняць памешчыкаў, фабрыкантаў і панскую няволю ад бальшавікоў.

падлягае агню і разбурэнню.

У выніку панскай навалы: каля пяцісот дамоў і да двух тысяч розных будынкаў—руіны. Звыш чатырохсот забітых і раненых нажўна і дзесяткі расстраляных рабочых і сялян. На 15.000.000 залатых рублёў апішчана ўдабыткаў працоўных.

Помні, Барысаў, ты панскіх гасцей!

І над магіламі белапольскіх афяр распаляй абурэнне і гартуй пачуццё к абароне радзімы. Узмацняйце творчыя парывы, працоўныя масы савецкага Барысава! Пад кіраўніцтвам слаўнай камуністычнай партыі і яе любімага, мудрага правадыра т. Сталіна вы з бальшавіцкай напорыстасцю ўключыліся ў сацыялістычнае будаўніцтва.

Барысаў загаіў свае раны ад рук белапольскіх катаў. З'яднанымі сілай і воляй працоўных усёй Беларусі, з братняй дапамогай рабочага класа ўсяго Савецкага Саюза, прыйшла багатай і радаснай, з ордэнам Леніна к свайму пятнаццацігадоваму юбілею Савецкая Беларусь.

І на фоне тых буйных дасягненняў, увянчаўшых ордэнаносную радзіму працоўных, ярвім сонечным месцам вылучаецца горад Барысаў. Ён, як казачны фенікс, паўстаў з

работы яшчэ больш. Але яна нас не палохае: на зробленым мы не супакоімся. Пад мудрым кіраўніцтвам нашага вялікага Сталіна мы ўпарта будзем змагацца за далейшыя поспехі.

Барысаўцы могуць з гонарам святкаваць дзень вялікага свята вызвалення Савецкай Беларусі ад белапольскай акупацыі. За імі, як і за ўсім рабочым класам сацыялістычнай радзімы, агромністыя перамогі.

Аб гэтых перамогах гучна гамоняць выносныя хвоі ў парках; аб іх плешчуць няможна ігрывыя хвалі Бярозы, на кілометры ўсланае сплавам. І пяюць аб іх разнагалосыя звонкія сірэны маладых і моцных савецкіх прадпрыемстваў.

Ім уторваюцца радасныя твары тысяч бадзёрых, натхнёных ударнікаў сацыялістычнай стройкі.

І ў гэтай слітнай сімфоніі яркіх квітоў і шчаслівае сучаснасці, з жалезнаю сілай гартуецца пачуццё баявое пільнасці. З памяццю аб лёсе Барысава паўстае і канцэнтруецца магутная дбайнасць, непераможная сіла аховы рубяжоў савецкае радзімы—СССР.

Гэта ведаюць барысаўцы!

ЦІШКА ГАРТНЫ.

пытаюцца ў бацькі, як жывуць сваякі ў калгасе. Бацька пытае ў сыноў, што новага ў горадзе, ці бачылі сына Сталіна, як выглядае Масква, ці ездзілі ў метро...

Вось аб чым і ўспамінаць старому Івану Майсеевічу Язэпаву і яго пажылым і маладым сынам.

Дэмабілізаваны салдат Іван Язэпаў яшчэ ў 1917 годзе выбіраецца членам Гарадзецкага рэўкома і працуе загадчыкам рабочай зямельнай камісіі. Адбіраюцца панскія землі. Арганізуюцца саўгасы. Наладжваюцца вялікія батракі, беднякі.

Наступаюць палякі — дзед Язэпаў арганізуе партызанскія атрады, сам ідзе ў лес. Дапамагае Чырвонай арміі выяўляць і разбіваць белыя банды. Храбры стары без зброі затрымлівае двух польскіх шпіёнаў і здае міліцыі.

Дзед Язэпаў без літасці змагаўся з ворагамі пралетарскай рэвалюцыі і змагаецца да апошняга часу.

Не ўздрыгнула рука ў дзеда Язэпава, калі трэба было паставіць на высяленне 35 кулацкіх сем'яў з вёскі Красніца, сярод якіх былі такія тузы, як Лупеэнскія Ахупрэй,

[illegible] дзед Язэпаў. Дык дочкі пашлі толкам. Алеся выйшла замуж за рабочага саўгаса, які зараз палітвоклам; Анна ў Маскве працуе на заводзе і вучыцца, а малодшая Марыя жыве з бацькам, працуе ў калгасе. Летась разам з бацькам была прэміравана як лепшая ўдарніца.

Такі шлях сям'і Язэпава пасля Октябрскай рэвалюцыі. Што было-б з гэтай-жа сям'ёй, каб не было пралетарскай рэвалюцыі? Дзед Язэпаў задае сабе гэта пытанне і адказвае:

— Алесія і Ігнат былі-б на катарзе за бунты; яны ўжо былі на прыметце ў паліцыі, як неспакойныя людзі. Астатнія сыны і дочкі дапамагалі-б бацьку батрачыць. Адным словам, галадалі-б дзеці, як галадаў іх бацька і дзед...

Шлях перад сям'ёй Язэпавых ясны — шлях заможнасці, культуры, шчасця. Для таго, каб гэта жыццё было яшчэ прыгажэйшым, Язэпавы працуюць, не пакладаючы рук. А калі трэба будзе ўстаць на барацьбу з ворагам, як 15 год назад, яны як адзін возьмуцца за зброю.

М. РУДНІЦКІ.

...ЫНІКІ ЛЕНІНСКА-СТАЛІНСКАИ НАЦЫЯНАЛЬНАИ ПАЛІТЫКІ

...ыданне Беларускай савецкай энцыклапедыі, ажыццяўляемае па пастанове ЦК КП(б)Б і СНК БССР, ...яецца вынікам гаспадарчых і ...турных поспехаў, якіх дабілася наша ордэнаносная рэспубліка за 15 год пралетарскай дыктатуры, рэзультатам паслядоўнага ажыццяўлення ленінска-сталінскай ...цыянальнай палітыкі.

...нцыклапедыі ствараліся як ...оя распаўсюджання і замацавання пануючай класавай ідэалогіі як зброя прапаганды ідэалогіі маладога рэвалюцыйнага класа, які ўступае ў бойку са старымі, ...ажыўшымі свой век класамі. У ...касці прыкладу можна назваць ...кую энцыклапедыю Дыдро-Д'Аламбера, якая была ідэалагічным сцягам маладой буржуазіі, ...ўступала ў рашучую рэвалюцыйную барацьбу з пануючымі класамі феадальнага грамадства. У ...ай энцыклапедыі сапраўды кожны радок прасякнут пафасам класавай барацьбы.

Нарэшце. калі ўзяць сучасныя ...цыклапедыі, — кожная з іх ёсць жывое ўвасабленне класавай ...льтуры. Кожная з іх прапагандуе, распаўсюджвае, прышчапляе сам ідэалогію пануючага класа, ...светаразуменне, яго падыход ...рэчаў і т. д.

□ □ □

С. Я. ВАЛЬФСОН

• □

Фашысцкая буржуазія аддае надзвычай многа ўвагі пытанням энцыклапедыі. Так, напрыклад, італьянская энцыклапедыя выдаецца пад патранатам караля, яе благаславіў спецыяльнай буллай папа рымскі. Галоўным рэдактарам яе з'яўляецца сам «Дучэ»—Беніто Мусаліні. Яму належаць артыкулы: фашызм, светапогляд, мастацтва і т. д. Мусаліні абвяшчае: «Італьянская энцыклапедыя робіць гонар фашысцкаму рэжыму і ставіць Італію на гэтай арэне на першае месца ў свеце...».

Усё гэта робіцца таму, што буржуазія бачыць у энцыклапедыі магутны сродак ідэалагічнага ўплыву.

Зусім зразумела, што ўладаць такой зброяй. скарыстаць яе ў сваіх інтарэсах для пралетарыята вельмі важная справа. Гэтым тлумачыцца тая ўвага. якую асновапалажнікі навуковага камунізма аддавалі працы ў энцыклапедыі. Маркс і Энгельс, як вядома, прымалі актыўны ўдзел у амерыканскай энцыклапедыі, якую выпускаў Дана (1858—1863 г.). Работа над артыкуламі ў амерыканскай энцыклапедыі ажыццяўлялася з выключнай увагай, стараннасцю і зацікаўленасцю, аб чым сведчыць іх перапіска па пытаннях энцыклапедыі.

Бальшавікі на чале з В. І. Леніным імкнуліся яшчэ да рэвалюцыі скарыстаць энцыклапедыю для прапаганды марксізма, для ўкаранення яго ў масы. Прыкладам з'яўляецца энцыклапедыя Граната, у якой актыўны ўдзел прымаў В. І. Ленін, і ў якой побач з Леніным супрацоўнічалі Пакроўскі, Фрычэ, Луначарскі і т. д.

Задача стварэння савецкай энцыклапедыі, якая-б давала масам веды пабудаваныя на аснове пралетарскага светапогляду і якая была-б зброяй распаўсюджання марксізма-ленінізма была пастаўлена В. І. Леніным ужо хутка пасля Октябра. Стварэнне савецкай энцыклапедыі з'явілася задачай выключнай складанасці. Толькі ў 1924 г. аказалася магчымым прыступіць да яе практычнага выраплення. За прайшоўшае дзесяцігоддзе ў нас разгорнута велізарная праца па стварэнню універсальных савецкіх энцыклапедый (Вялікая Савецкая Энцыклапедыя, Малая Савецкая Энцыклапедыя), а таксама энцыклапедый спецыяльных (медыцынская, тэхнічная, літаратурная, ваенная, сельскагаспадарчая і інш.). Апрача таго, пачалося выданне краявых энцыклапедый, як Уральская, Сібірская энцыклапедыя і інш.

Паслядоўная барацьба за ленінска-сталінскую нацыянальную палітыку, росквіт нацыянальных па форме, сацыялістычных па зместу культур зрабіў магчымым пастаноўку пытання аб стварэнні ў Савецкім Саюзе савецкіх нацыянальных энцыклапедый.

Цяпер вядзецца падрыхтоўчая работа па выданню энцыклапедый украінскай, грузінскай, армянскай. У ліку гэтых падрыхтоўваемых энцыклапедый знаходзіцца і наша беларуская савецкая энцыклапедыя.

Якія асноўныя задачы стаяць перад беларускай савецкай энцыклапедыяй? БелСЭ павінна быць масавым выданнем, даступным рабочаму і калгасніку, спалучаючым глыбокую навуковасць зместу з яго даступнасцю шырокай аўдыторыі актыўных будаўнікоў сацыялізма. Яна павінна з'явіцца правадніком дыялектыка-матэрыялістычнага светапогляду тэорыі Маркса—Энгельса—Леніна — Сталіна ў працоўныя масы Беларусі.

Энцыклапедыя павінна аблягчыць гэтым масам асваенне культурнай спадчыны мінулага, павінна ўзброіць наш партыйны і савецкі актыў, вузаўскую і камсамольскую моладзь асноўнымі ведамі з усіх галін навукі і тэхнікі, неабходнымі ў барацьбе за пабудову бяскласавага сацыялістычнага грамадства.

Мы імкнемся паказаць на старонках БелСЭ гістарычнае мінулае Беларусі — каланіі царызма, барацьбу пралетарыята Беларусі за Октябр, гераічную барацьбу рабочых і сялян за вызваленне Беларусі ад акупантаў, наша сацыялістычнае будаўніцтва ва ўсіх галінах гаспадаркі і культуры.

БелСЭ павінна паказаць рост і размяшчэнне прадукцыйных сіл БССР, працэс сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі Беларусі, наша нацыянальна-культурнае будаўніцтва ажыццяўленне прынцыпаў пралетарскага інтэрнацыяналізма нашай рэспублікі ва ўсім СССР. Мы павінны паказаць слаўную галерэю герояў, якія змагаліся за ўладу пралетарыята ў Беларусі, паказаць знатных людзей нашых фабрык і калгасаў, ордэнаносцаў, вучоных, пісьменнікаў, будаўнікоў сацыялізма на ўсіх участках нашага шматграннага жыцця.

Рэдакцыя і ўвесь аўтарскі калектыў БелСЭ ўпарта змагаюцца за тое, каб даць на роднай мове рабочых і калгаснікаў энцыклапедыю, якая адлюструе тую настойлівасць, гераізм і творчы пафас, з якім працоўныя масы Савецкай Беларусі і ўсяго Савецкага Саюза будуюць пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі новае, радаснае сацыялістычнае жыццё.

Што зроблена рэдакцыяй БелСЭ у выкананне гэтых адказных задач, пастаўленых перад ёю партыяй і ўрадам?

1. Складзен праект слоўніка ўсёй БелСЭ, гэта значыць пералік усіх тэрмінаў, якія павінны ўвайсці ў энцыклапедыю з паказаннем колькасці друкаваных знакаў, якія адводзяцца кожнаму тэрміну. Усяго слоўнік ахапляе 46.000 тэрмінаў з агульнай колькасцю ў 32 мільёны друкаваных знакаў. Слоўнік разбіт на 49 аддзелаў па галінах ведаў. Ён выпускаецца на шырокае абгаварэнне пасобнымі выпускамі, з якіх ужо палова вышла з друку. Слоўнік друкуецца на двух мовах — беларускай і рускай з мэтай праверкі правільнасці тэрміналогіі. У абгаварэнне слоўнікаў уцягнута шырокая грамадскасць і спецыялісты адпаведных галін як у БССР, так і за яе межамі.

2. Створан аўтарскі калектыў БелСЭ, які ахапляе звыш 500 чалавек. Сярод іх ёсць выдатныя вучоныя як БССР, так і ўсяго Савецкага Саюза.

Сярод аўтараў ёсць і такія буйныя палітычныя дзеячы, як тав. Георгі Дзімітраў, які напісаў для нас артыкулы «Балгарыя» і «Балканы».

3. Забеспечана паліграфічная база для друкавання энцыклапедыі. Спецыяльнай пастановай Саюзнага Соўнаркома адпушчан шрыфт і машына, неабходная для выдання Беларускай савецкай энцыклапедыі. Маскоўскім энцыклапедычным інстытутам зроблены неабходныя геакарты і клішэ малюнкаў. Адпушчана папера адпаведнай якасці.

4. Складзен увесь 1-шы том БелСЭ. Матэрыялы і тэмы ўжо часткова зданы ў выдавецтва, астатнія будуць зданы на працягу часу да 15 жніўня, а з 1 верасня будзе прыступлена да друкавання. У том увайшло 2.910 артыкулаў, з якіх 74 проц. з'яўляюцца арыгінальнымі матэрыяламі.

Рэалізуецца дырэктыва партыі і ўрада аб стварэнні Беларускай савецкай энцыклапедыі—гэтай, па ўказанню тав. Гікалы, «вельмі важнай палітычнай справы».

Работнікі БелСЭ будуць з усёй бальшавіцкай упартасцю змагацца за добраякаснае выкананне той адказнай задачы, якая на іх ускладзена, за тое, каб Беларуская савецкая энцыклапедыя з'явілася крокам наперад у справе нашай барацьбы за сацыялізм пад пераможным сцягам Леніна—Сталіна.

ПРАПІВАЮЦЬ ДЗЯРЖАУНЫЯ ГРОШЫ

Па бюджэту старадарожскага райвыканкома наладжванне банкетаў як быццам не прадугледжана, але наладжваюцца яны часта.

18 мая быў наладжан вялікі банкет. Па якому поваду—невядома. Распарадзіцелем на банкеце быў сам старшыня райвыканкома тав. Русак.

«Ніжэйшым» чынам было забаронена прыходзіць на банкет «вышэйшыя» прыходзілі з жонкамі.

«Ніжэйшыя» чыны пілі простае віно, «вышэйшыя» каньяк трох звёздачак. Абышоўся гэты банкет у 1.975 рублёў.

24 мая адбыўся другі банкет па поваду ўручэння пераходнага сцяга Язельскаму сельсовету. Гэты банкет абышоўся ў 1.000 рублёў.

У канцы мая зноў было патрачана 1.000 руб. на наладжванне банкета.

«Банкетная кампанія» працягвалася і ў чэрвені.

12 чэрвеня адбыўся банкет, на які было патрачана 1.500 рублёў.

Райвыканком наогул шчодры на дзяржаўныя грошы.

Хто-ж дазволіў кіраўнікам Старадарожскага раёна прапіваць і транжырваць дзяржаўныя грошы?

З—ві.

—○—

ЧЫНОУНІЦКІЯ АДНОСІНЫ ДА КАДРАУ

Пісьмо практыкантаў

З 10 мая па 1 ліпеня мы, студэнты першага курса Магілёўскага газетнага тэхнікума, прыехалі на практыку ў халопеніцкую раённую газету «Чырвоны сцяг». У першы дзень рэдактар т. Паннкоў даў нам апрацоўваць пісьмы селькораў і калгаснікаў.

Як трэба працаваць над пісьмом нам не ўказалі. Мы былі прадастаўлены самі сабе. Паннкоў не цікавіўся як мы працуем. Ён нават не даў ні адной заўвагі аб нашай рабоце. Не было і вытворчых нарад. Умовы работы былі зусім дрэнныя. Паннкоў адмовіўся нам выплаціць зарплату. Спалі мы ў рэдакцыі на крэслах і т. д.

Так прайшла наша практыка ў халопеніцкай раённай газеце.

СТАРАДУБЕЦ
КАМЯНЕЦКІ

—○—

У БАРАКАХ—АНТЫСАНІТАРЫЯ

Пісьмо рабочых

У бараках торфазавода «Бальшэвік» (Уваравіцкі раён) адсутнічае элементарная санітарыя.

У бараку брыгады Мартыненкі ...

Заграніцай

Тав. Юрэнеў у Хірота

ТОКІО, 10 ліпеня. (БЕЛТА). Сёння паўпрэд СССР у Японіі тав. Юрэнеў наведаў міністра замежных спраў Хірота. Тав. Юрэнеў паведаміў Хірота, што ўрад СССР прымае яго прапанову ад 26 чэрвеня аб стварэнні пагранічнай камісіі для вырашэння канфліктаў, узнікаючых на совецка-манчжурскай граніцы.

Дагавор аб стварэнні пагранічнай камісіі мяркуецца заключыць паміж СССР — з аднаго боку і Японіяй і Манчжоў-Го — з другога.

—○—

„Берлінер берзенцэйтунг“ аб закупцы наркаматам замежнага гандлю гандлёвых суднаў

БЕРЛІН, 9 ліпеня. У газеце «Берлінер берзенцэйтунг» змешчана карэспандэнцыя гамбургскага супрацоўніка газеты аб пакупцы Совецкім Саюзам за граніцай гандлёвых суднаў. Паводле слоў карэспандэнта, за апошняе паўгоддзе СССР закупіў у Германіі, Галандыі, Англіі, Швецыі, Нарвегіі і Бельгіі гандлёвыя судны агульным танажам у 292 тыс. тон. Сярод іх—50 морскіх і 12 рэчных параходаў. Пры гэтым газета заўважае, што Совецкі Саюз удачна скарыстаў моцнае падзенне цэн на судны. Гэта, паводле слоў газеты, прывяло таксама к таму, што «СССР, які купляе пераважна на аснове доўгатэрміновага крэдыту, за пасобныя судны плаціў наяўнымі».

Газета б'е трывогу па поваду ўзмацнення совецкага гандлёвага флота, заяўляючы, што «ў пасобных краінах зноў ставіцца пытанне: ці варта наогул прадаваць судны Совецкаму Саюзу, а таксама як і другім краінам, бо такім шляхам не толькі вырастаюць новыя канкурэнты, але і не можа быць устранёна галоўнае зло — лішак танажу ва ўсім свеце».

«Галандыя, — піша далей газета, — на працягу кароткага часу прадала СССР судны агульным водазмяшчэннем 69 тыс. тон, і таму ў парламенце было паднята ўжо пытанне аб забароне продажы суднаў за граніцу».

«Не трэба пры гэтым забываць, — дадае газета, — што ў апошні час СССР робіць усё для таго, каб не купляць судны ўстарэлага тыпу».

(«Праўда»).

—○—

Польшча—жабрацкая краіна

Прызнанні пілсудчыка Філіпові ча

ВАРШАВА, 9 ліпеня. (БЕЛТА) Відны пілсудчык Філіповіч (б. польскі пасол у Злучаных Штатах), які знаходзіцца ў стане канфлікта з беспартыйным блокам, выпусціў брашуру, у якой у самых смутных фарбах абрысоўвае гаспадарчае становішча Польшчы. Філіповіч указвае, што лічба зарэгістраваных у пачатку 1935 г. 500 тыс. беспрацоўных не адпавядае фактычным размерам беспрацоўя. Згодна падлікаў Філіповіча, у Польшчы ёсць па крайняй меры 700 тыс. незарэгістраваных беспрацоўных. Філіповіч заяўляе, што 3 млн. карлікавых сялянскіх гаспадарак у Польшчы патрабуюць ад іх уласнікаў толькі 60—70 рабочых дзён, з чаго трэба зрабіць вывад, што гэта велізарная частка сялянства фактычна ахоплена беспрацоўем. Польская вёска перапоўнена малазямельнымі сялянамі, якія не могуць знайсці работы.

Указваючы далей, што ў Польшчы ёсць па крайняй меры 200 тысяч беспрацоўных разумовай працы, аўтар прыходзіць к вываду, што ўсяго ў Польшчы каля 4 млн. беспрацоўных, што складае 12,5 проц. усяго насельніцтва.

Пераходзячы далей да пытання аб жыццёвым узроўні насельніцтва, Філіповіч канстатуе, што спажыванне цукру ў Польшчы ў 5 раз меншае, чым у Чэхаславакіі. У якасці паказальніка характэрнага для ўзроўню будаўніцтва ў Польшчы, аўтар артыкула падкрэслівае, што спажыванне жалеза на галаву насельніцтва ў 12 раз менш ў Польшчы, чым у Чэхаславакіі. Тэкстыльных тавараў спажываецца ў 5 раз менш, чым у Чэхаславакіі, 65 проц. кватэрнай плошчы не адпавядае элементарным патрабаванням гігіены.

Згодна заявы Філіповіча, Польшча з'яўляецца адной з самых жабрацкіх краін у Еўропе. Пераходзячы да становішча ў вёсцы, аўтар заяўляе, што сялянства ва ўсходняй частцы Польшчы штогод галадае на працягу пэўнага перыяда да новага ўраджаю.

—○—

БЕРЛІНСКІЯ ГУТАРКІ БЕКА

ПАРЫЖ, 10 ліпеня. (Па тэлеграфу ад спец. кар. «Известий»).

«Эўр» публікуе артыкул Табуі пад наступным загалоўкам:

«Новае аб перагаворах паміж Бекам і Гітлерам».

У артыкуле гаворыцца:

«Бек і Гітлер дагаварыліся аб адказе на французскую прапанову аб супрацоўніцтве на лініі ўсходняга пакта. Гэты адказ, як відаць, будзе толькі новым эпізодам у барацьбе, якую вядзе Берлін супроць франка-совецкага пакта і сістэмы пактаў аб узаемнай дапамозе. Бо прынцыповая згода, якую Берлін хутка выразіць, будзе заключаць дзве агаворкі, зусім непрымальныя для Францыі і СССР: 1) па маючыхся вестках, Германія прызнае дапушчальнасць прымянення франка-совецкага пакта толькі ў выпадку прамога германскага нападу на СССР і, такім чынам, пастараецца ўхіліць магчымасць прымянення гэтага пакта ў выпадку канфлікту, выкліканага, напрыклад, сутычкамі паміж прыбалтыйскімі краінамі і Германіяй; 2) урады Германіі і Польшчы, як відаць, укажуць, што ні Чэхаславакія, ні Румынія не павінны быць уключаны ў сістэму ўсходняга пакта, бо пакты гэтых краін з СССР не даюць ім права прымаць удзел у другім пакце, які з пункту погляду Берліна і Варшавы павінен захаваць рэгіянальны характар. Зусім відавочна, што прынцыповая згода з гэтымі агаворкамі роўнацэнна адмаўленню. З гэтай вельмі лоўкай палітыкай трэба звязаць манеўр, падобны на спробу правесці кампанію супроць франка-совецкага пакта ва Францыі шляхам распаўсюджання вестак, маючых мэтай пераканаць уральныя, парламенцкія, прамысловыя і банкаўскія колы, што ў французскай арміі вядзецца камуністычная прапаганда на аснове дырэктыў з Масквы».

ІНТЭРЫМ.

—○—

РЭЗКАЕ АБВАСТРЭННЕ ІТАЛА-АБІСІНСКАГА КАНФЛІКТА

(Па тэлеграфу ад лонданскага карэспандэнта «Праўды»).

ЛОНДАН, 10 чэрвеня. Італа-абісінскі ...

... каб вялікія дзяржавы ўстрымалі ...

Тав. Валковіч на чырвонаармейскай алімпіядзе самадзейнага мастацтва

9 ліпеня ў Менску закрылася акруговая алімпіяда чырвонаармейскай мастацкай самадзейнасці войск пагранічнай і ўнутранай аховы Наркамата ўнутраных спраў БССР, прысвечаная ўсенароднаму святу.

На алімпіядзе прысутнічалі сакратар ЦК КП(б)Б т. **Валковіч**, нам. старшыні СНК БССР т. **Саакян**, народны камісар унутраных спраў т. **Леплеўскі**, нарком фінансаў т. **Кудзельна**, сакратары ЦК ЛКСМБ тт. **Аўгустайціс** і **Стукалаў**.

На заключным вечары выступалі струнныя аркестры, чырвонаармейскія джазы, ансамблі, акрабаты, танцоры і асобныя выканаўцы.

—○—

Начны прыжок парашутысткі Сцепанавай

РАСТОЎ-на-ДАНУ, 10 ліпеня. Уночы з 9 на 10 ліпеня парашутыстка Сцепанава прыгнула з парашутам з вышыні 700 метраў.

Тав. Сцепанава расказала карэспандэнту «Праўды» аб сваім палёце наступнае:

— У часе начных палётаў з аэрадрома Растоўскага аэраклуба я разам з інспектарам парашутнага спорту краявога совета Асоавіяхіма лётчыкам Шэвяковым паднялася на самалёце «У-2». Зрабіўшы круг над горадам і выбраўшы месца для прыжка, тав. Шэвякоў падаў мне знак к прыжку. Я выйшла на плоскасць, стала спіной к матору і, як на воднай станцыі, прыгнула ў цёмны прастор. Праляцеўшы метраў 75 і прыняўшы палажэнне тварам да зямлі, я тузанула кальцо. Услед за гэтым я заўважыла чырвоныя ліхтары на аэрадроме. У правай кішэні ў мяне быў ліхтарык. Гэтым ліхтарыкам я асвятліла сябе.

Начны прыжок выклікаў ва мне вялікую радасць, якая яшчэ ў палёце прарвалася ў песні. Прызямленне прайшло зусім нармальна.

Да начнога прыжка Сцепанава прыгала з самалёта 12 раз. Сцепанава — жонка лётчыка, комуністка, актыўная грамадская работніца.

—○—

Тэкстыльны камбінат імя Сталіна

Ташкенцкі тэкстыльны камбінат, ...

ПЕСНЯ чырвонаармей...

Словы Жарава. Музыка М. Іванова

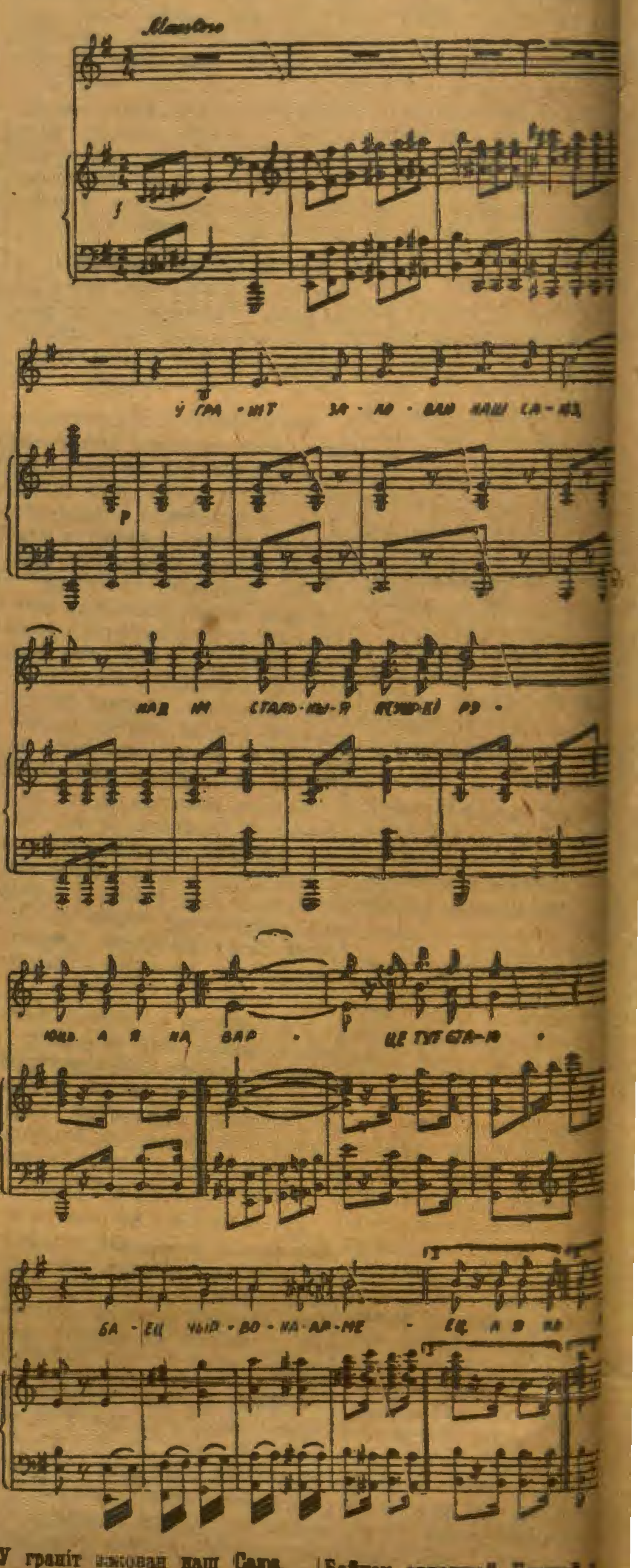

У граніт закован наш Саюз,
Над ім стальныя штыкі ...

Байцом адважнай Першай ...

...нашай рабоце. Не было і вытворчых нарад. Умовы работы былі жудасныя. Панкоў адмовіўся нам выплаціць зарплату. Сталі мы ў рэдакцыі на прасілах і т. д.

Так прайшла наша практыка ў халопеніцкай раённай газеце.

СТАРАДУБЕЦ
КАМЯНЕЦКІ

—о—

У БАРАКАХ— АНТЫСАНІТАРЫЯ

Пісьмо рабочых

У бараках торфазавода «Бальшавік» (Уваравіцкі раён) адсутнічае элементарная санітарыя.

У бараку брыгады Мартыненкі павінна быць толькі 8 ложкаў, а пастаўлена 17. Вокны забіты наглуха. Барак ніколі не праветрываецца.

На ўчастку барака няма цырульні. рабочым прыходзіцца хадзіць за некалькі кілометраў брыцца.

Дырэкцыя завода нічога не робіць, каб палепшыць бытавыя ўмовы рабочых тарфянікаў.

ЧУЯШОЎ, КРАЎЧАНКА.

—о—

УСЁ АБЯЦАЮЦЬ

Пісьмо калгасніка

З 1931 г. я з'яўляюся членам калгаса «Сталінец» (Грэскі раён). Да ўступлення ў калгас мая гаспадарка вызвалялася ад абавязковых плацяжоў, бо я інвалід і заўсёды выпрацоўваў вельмі мала.

Ад бацькі—бедняка мне засталася ў спадчыну разбураная хата. У гэтай хаце больш жыць нельга, бо яна скора развалiцца.

Я некальні раз звяртаўся ў праўленне калгаса і ў раён. каб дапамаглі адрамантаваць хату, але далей абяцанняў і накладвання рэзалюцый справа не пашла.

М. КІРКО.

—о—

ЧАМУ МЯНЕ НЕ ВЫКАРЫСТОЎВАЮЦЬ ПА СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ

Пісьмо агранома

У лістападзе 1934 г. мяне накіравалі ў Даманавіцкую МТС у якасці агранома-хімізатара.

Выкарыстоўваюць мяне ў якасці інспектара па догляду азімых, загатоўшчыка і выкладчыка на розных курсах і т. д.

Я звярнуўся ў сектар хімізацыі зернякіраўніцтва Наркамзема БССР каб далі работу па спецыяльнасці. Абяцалі перавесці ў Слуцкую МТС, дзе ёсць аграхімлабараторыя. Але гэта асталося толькі абяцаннем.

ГОРЫНАЎ.

...такса̀на як і другія краіны, гэтым шляхам не толькі вырастаюць новыя канкурэнты, але і не можа быць устранёна галоўнае зло — лішак тавару на ўсім свеце».

«Галандыя, — піша далей газета, — на працягу кароткага часу прадала СССР судны агульным водазмяшчэннем 69 тыс. тон. І таму ў парламенце было паднята ўжо пытанне аб забароне продажы суднаў за граніцу».

«Не трэба пры гэтым забываць, — дадае газета, — што ў апошні час СССР робіць усё для таго, каб не купляць судны ўсталага тыпу».

(«Праўда»).

—о—

Чарговая капітуляцыя Нанкіна

ТОКІО, 9 ліпеня. (БЕЛТА). Японская газета «Ніці-ніці» з Нанкіна паведамляе, што ЦК гаміндана прынёс афіцыяльнае прабачэнне японскім уладам у сувязі са справай аб «зневажэнні яго вялікасці» журналам «Новае жыццё» («Сіншэн») і даў абяцанне, што ён, дзейнічаючы разам з нанкінскім урадам, прыме ўсе меры к падаўленню антыяпонскага руху.

Генеральны сакратар гаміндана Ван Чу-пэен апублікаваў заяву у якой гаворыцца. што гаміндан у адносінах Японіі прытрымліваецца палітыкі, супадаючай з палітыкай нанкінскага ўрада. і прадпрыме ўсякія крокі для падаўлення антыяпонскага руху.

...вая вопла, якую Вельмі хутка выклікаць, будзе заключаць наступныя агаворкі, зусім непрымальныя для Францыі і СССР: 1) па мажчыхся вестках, Германія ўрывае дапушчальнасць прымянення франка-савецкага пакта толькі ў выпадку прамога германскага нападу на СССР і, такім чынам, пастараецца ўстраніць магчы...

...палітычная трэба ...добны на спробу правесці кампанію супроць франка-савецкага пакта ва Францыі шляхам распаўсюджвання вестак, маючых мэтай перакапаць урадавыя, парламенцкія, прамысловыя і банкаўскія колы. што ў французскай арміі вядзецца камуністычная прапаганда на аснове дырэктыў з Масквы».

ІНТЭРЫМ.

—□□□□—

РЭЗКАЕ АБВАСТРЭННЕ ІТАЛА-АБІСІНСКАГА КАНФЛІКТА

(Па тэлеграфу ад лонданскага карэспандэнта «Праўды»).

ЛОНДАН, 10 чэрвеня. Італа-абісінскі канфлікт абвастраецца з кожным днём. «Усё гатова да вайны, і Мусаліні толькі чакае найбольш спрыяючага моманта», — заяўляе «Ньюс кронікл». Ніхто. аднак, не чакае. што Італія зараз-жа пяройдзе ў наступленне. «Ньюс кронікл» лічыць. што вайна пачнецца ў верасні. «Дэйлі тэлеграф» заяўляе, што італьянскія генералы хочуць перакінуць у Афрыку 400 тыс. чалавек, перш чым пачаць вайну, што Мусаліні падзяляе гэты пункт погляду.

Адначасова ідзе барацьба за тое, каб пытанне было ўзята з ведання Лігі нацый. Указваюць, што пасяджэнне Совета Лігі нацый. прызначанае на 25 ліпеня, не адбудзецца. «Дэйлі тэлеграф» піша. што «Авеноль (генеральны сакратар Лігі нацый) выступае за тое. каб вялікія дзяржавы ўсямерна стараліся дагаварыцца, перш чым перадаваць пытанне на абмеркаванне Лігі нацый. Ён разумее. што тарапліваe рашэнне можа вельмі пашкодзіць і нават падарваць усю сістэму Лігі нацый».

На адбыўшымся сёння пасяджэнні габінета была абмеркавана заява, якую міністр замежных спраў Семюэль Хор зробіць заўтра ў палаце абшчын Змест гэтай заявы пакуль невядомы. Несумненна. што брытанскі ўрад прадаўжае свае спробы папярэдзіць выступленне Італіі. але ў палітычных колах у даны момант пераважае перакананне, што без падтрымання з боку Францыі. Англія не пойдзе на самастойныя рашучыя дзеянні.

МАЙОРСКІ.

...я дазваліла сабе.

Начны прыжок выклікаў ва мне вялікую радасць. якая яшчэ ў палёце прарвалася ў песні. Прызямленне прайшло зусім нармальна.

Да начнога прыжка Сцепанава прыгала з самалёта 12 раз. Сцепанава — жонка лётчыка, комуністка, актыўная грамадская работніца.

—о—

Тэкстыльны камбінат імя Сталіна

Ташкенцкі тэкстыльны камбінат, якому прысвоена імя таварыша Сталіна, прадстаўляе сабой буйнейшае тэкстыльнае прадпрыемства Савецкага Саюза. Поўная магутнасць камбіната — 216 тысяч прадзільных верацён і 6.500 ткацкіх варштатаў, якія будуць вырабляць каля 160 млн. метраў тканін у год. Першая чарга камбіната. якая складаецца з 112 тыс. верацён і 3.200 ткацкіх варштатаў. будзе поўнасцю пушчана к канцу гэтага года. На камбінаце ўжо працуе 50 тыс. верацён.

Камбінат складаецца з прадзільнай. ткацкай, паркаледрукавальнай і фарбавальна-аддзелачнай фабрык. Абсталяванне для камбіната вырабляецца на савецкіх заводах. Пры камбінаце ёсць школа ФЗВ і спецыяльныя курсы, якія рыхтуюць кадры кваліфікаваных рабочых, пераважна з асяроддзя працоўных Сярэдняй Азіі.

Будаўніцтва ташкенцкага камбіната пачата па ініцыятыве таварыша Сталіна. На радзіме бавоўны, у былой царскай калоніі, дзе не было ні сваёй прамысловасці, ні кадраў пралетарыята, ствараецца магутная база тэкстыльнай індустрыі.

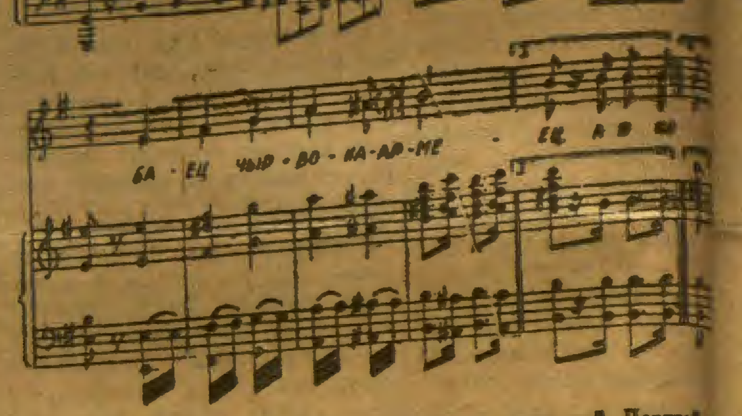

У граніт закован наш Саюз,
Над ім стальныя птушкі рэюць.
А я на варце тут стаю—
Баец—чырвонаармеец.

Мой брат—у шахце брыгадзір
Бацькі калгас пабудавалі.
Вартуем працу іх і мір
З табой мы, любы Сталін!

Мой бацька—слаўны партызан:
Яму да смерці не забыцца,
Як аблажыў варожы стан
Чырвоны наш Царыцын.

Але мы здолелі рассеч
Кальцо ударам накавалень
Бо загартованы быў меч
Табой, таварыш Сталін!

Мой брат паўднёвы фронт прайшоў
Байцом адважнай Першай
Якую Клім геройскі вёў
І камандарм Будзённы.

З баронскаіі бандай ў б...
Мы край свой роднай засл...
Мы абавязаны табе
Свабодай, Сталін!

Наш СССР у бурах ро...
Не ніклі Леніна штандары
Прайшлі франты мы ў ін...
Праз дым, агонь, пажары,

А прыгрымніць ... ...
Мы навальніцай пройдзем ...
Ёсць у мяне і бацька ...
І ёсць таварыш Сталін!

Адказны рэдактар Н. СТ...

НКА БССР („УЦЭМП")

ДЗЯРЖЦЫРК (сад. Праф... тэл. 21-...)

13 ліпеня адноўлена праграма, з удзелам новапрыбыўшых артыстаў.

Падрабязнасці ў афішах.

Білеты на пастаянныя месцы на 11 і 12 ліпеня ПРАЎДНЫ НА ДРУГІЯ ДНІ, для чаго неабходна ... ў дырэкцыі цырка.

МЕНСКІ СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧЫ ТЭХНІКУМ

абвяшчае НАБОР СТУДЭН...

на І і ІІ КУРСЫ на 1935-36 навучальны год.

Тэхнікум рыхтуе спецыялістаў—аграномаў-пладаводаў, аграномаў-гароднікаводаў закрытага і адкрытага грунту і аграномаў-аграхімікаў. Тэрмін навучання 4 гады.

У тэхнікум прымаюцца асобы ад 15 да 30 год.

Паступаючыя павінны мець асвету не ніжэй сямігодкі.

Незалежна ад асветы, паступаючыя павінны трымаць іспыты ... матыцы, роднай мове, фізіцы і грамадазнаўству ў аб'ёме праграмы ... на ІІ курс—у аб'ёме 3 груп сярэдняй школы.

Паступаючыя прадстаўляюць дакументы ў арыгіналах: даведку ... цыяльным паходжанні і становішчы, аб тым, што паступаючы і ... не пазбаўлены выбарчых правоў, пасведчанне аб асвеце, метрыку ... здароўі і на 40 карт. мерак. Пашпарт мець абавязкова.

Іспыты з 10 па 15 жніўня 1935 г.

Пачатак заняткаў з 1 верасня 1935 г.

Студэнты забяспечваюцца стыпендыяй на І курсе ад 60 да 70 ... пасцелямі, інтэрнатам і харчаваннем у сталоўцы—сняданне, абед ... Кошт харчавання да аднаго рубля ў дзень.

Заявы падаваць на імя дырэктара тэхнікума па адрасу: ... ЛОШЫЦА І-ая, ПАШТОВАЯ СКРЫНКА № ...

Дырэкцыя

Мастацтва ордэнаноснай Грузіі

(Ад нашага ўласнага карэспандэнта)

Побач з азнаямленнем з сельскай гаспадаркай і індустрыяй Грузіі вялікую ўвагу наша брыгада аддала пытанням культурнага будаўніцтва ордэнаноснай Грузіі. Мастацтва Совецкай Грузіі— гэта вялікая спецыяльная галіна, і тое, што мы паспелі ўбачыць, ёсць толькі нязначная частка існуючага.

Тіфліс—ачаг культурнага жыцця Грузіі. Мы наведалі оперу, тэатр імя Руставелі і тэатр імя Марджанава. Ва ўсіх гэтых тэатрах мы сустракаліся з кіраўнікамі і акторамі. Найбольш цэльнае ўражанне зрабіў на нас тэатр імя Руставелі. Праглядзеўшы два спектаклі, нас прыняў кіраўнік тэатра, народны артыст рэспублікі Сандро Ахметэлі. У жывой двухгадзіннай гутарцы гэты выдатны артыст і арганізатар азнаёміў нас з гісторыяй. з работай і з перспектывамі тэатра. Тэатр імя Руставелі—гэта вялікі і складаны творчы механізм, і недарма структурай тэатра і яго творчымі прынцыпамі цікавяцца не толькі майстры совецкай сцэны, але і замежныя тэатры, асабліва работнікі тэатраў краін бліжэйшага Ўсхода. У калектыве тэатра такія майстры сцэны, такія народныя артысты, як Акакій Васадзе, Акакій Харава, Георгій Давітошвілі, як заслужаная артыстка Тамара Цулукідзе. Можна смела сказаць, што тэатр імя Руставелі — любімейшы тэатр грузінскага працоўнага гледача.

Наогул трэба адзначыць выключную цягу да тэатра. Экспансіўнасць, з якою сустракае аўдыторыя любімых актораў — няхай гэта Акакій Харава ў Руставелі, або Ушангі Чвеідзе ў Марджанава —надзвычайная. Кантакт актора і гледача ў гэтых тэатрах выключна моцны. На старым спектаклі «Анхар» тэатр заўсёды перапоўнен.

Брыгадзе прышлося наведаць два правінцыяльныя тэатры —у Чыатурах і ў Тэлаве. прысутнічаць разам з Сандро Ахметэлі і драматургам Шалва Дадзіяні на дзесяцігадовым юбілеі тэлаўскага тэатра. Маленькі кахецінскі гарадок з 13 тыс. насельніцтва — Тэлаў мае свой тэатр, з датацыяй у 100 тыс. рублёў. Гэта характэрная дэталь. Колькасць дзяржаўных і раённых тэатраў—звыш 25.

Іншыя галіны культурнага будаўніцтва такія-ж яркія, як і тэатральны фронт. Мы наведалі мастацкую выстаўку, дзяржаўныя музеі і Метэхскі замак, дзе разгортваецца нацыянальная галерэя. Работа над культурнай мастацкай спадчынай вельмі інтэнсіўная. Спецыяльны навукова-даследчы інстытут заняў распрацоўкай спадчыны Шота Руставелі. Юбілей Шота Руставелі ў 1937 г. будзе народным святам працоўных Грузіі. Урад абвясціў конкурс на помнік паэту. Рыхтуецца акадэмічнае выданне «Носящего тигровую шкуру». Госкінпром Грузіі экранізуе некаторыя эпізоды гэтай паэмы. З гэтай чарнавой работай нам удалося дэтальна пазнаёміцца.

Кантакт паміж работнікамі культурнага фронту Грузіі і Украіны. Грузіі і РСФСР наладжан. У інтарэсах развіцця беларускай совецкай культуры такі кантакт трэба наладзіць. Цэлы рад работнікаў грузінскага культурнага фронта выказаўся за арганізацыю дэкаднікаў—у Тіфлісе беларускай культуры. у Менску—грузінскай. Гэта яшчэ больш зблізіць дзве ордэнаносныя рэспублікі.

БАРЫС МІКУЛІЧ.

Тіфліс.

Адрес рэдакцыі і выдавецтва: Менск. Совецкая, 63. Тэлефоны: прыём тэлефонаграм—21-351 адказны рэдактар—21-352 нам рэдактара — 25-188 адказны сакратар—21-350; аддзелы: партыйны, культурны—21-353. сельскагаспадарчы — 21-... прамысловы, совецка-гандлёвы, масавых кампаній і мясцовай інфармацыі—21-354 пісем рабочых і калгаснікаў і работы з рабселькорамі—21-355. замежнай інфармацыі — 25-189, мастацкі—23-955, выпускаючы—21-357; заг. выдавецтва — 21-... прыём аб'яў — 21-360. бухгалтэрыя—21-885.

Уп. Галоўлітбела № К—1160. Тыраж 88.685 экз. Менск, друкарня «Зв...